

Notulen

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	23 april 2018
Voorzitter	:	dhr. J.W. Remkes
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. C. Frijns 023-514 4186 statengriffie@noord-holland.nl

5

Aanwezig: Mw. R. Alberts (SP), dhr. E. Annaert (VVD), Dhr. W. Bakker (D66), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. C. Boelhouwer (SP), dhr. J.M. Bruggeman (SP), dhr. T.M. Buijtendorp (D66), mw. S.S. Doevendans (PvdA), mw. M. van Duijn (PvdA), dhr. H.J. de Graaf (CDA), mw. J.M.E. de Groot (SP), dhr. F. de Groot (D66), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J. Haijen (SP), dhr. J.J.A.M. van Hooft (PVV), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. P.J. de Kam (CDA), dhr. N. Kaptheijns (PVV), mw. H. Keur-Polman (CDA), mw. P.E. Kirch-Voors (VVD), mw. S. Klaassen (D66), dhr. M.C.A. Klein (CU-SGP), mw. R.P.M. Kocken (GL), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), dhr. F. Kramer (GL), dhr. J. Kramer (VVD), mw. F.M. Lagerveld (VVD), mw. A. van Langen-Visbeek (VVD), dhr. J.H. Leever (ONH), dhr. A.E. van Liere (PvdD), dhr. M.S. Ludriks (PVV), mw. O.A.C. de Meij (50PLUS), dhr. N. Papineau Salm (PvdA), mw. Z. Pels (GL), mw. E.A.S. Rommel (VVD), mw. C.W.M. van Rooij (PvdA), dhr. P.P.J. Slettenhaar (VVD), dhr. D.J. van der Sluijs (PVV), dhr. J.P.M. van Straaten (VVD), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. H.W. Struben (D66), dhr. A.E. Tijssens (D66), dhr. X.J. den Uyl (PvdA), mw. L.D. Vermaas (PvdD), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. C. Weemhoff (D66), dhr. M.R.F. Wieseahn (VVD), dhr. A.J.C. de Wit (VVD), dhr. Z. Yurdakul (D66), mw. I. Zaal (D66), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

20

Afwezig: dhr. M. Deen (PVV), dhr. A. Hietbrink (GL)

Agenda

Paginanummer

25	1.	Opening en mededeling	03
	2.	Vaststelling agenda, vaststellen van primus bij hoofdelijke stemming en regeling van werkzaamheden	03
	2.a.	Actualiteiten	03
	3.a.	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	03
30	3.b.	Lijst geheimhouding PS	03
	4.	Vaststelling notulen van de openbare vergadering van 26 maart 2018	04
	5.	Vaststelling Strategische Statenagenda	04
	6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken	04
35	7.	Voortgangslijst van moties	04
	8.	Hamerstukken	04
	8.a.	Statenvoordracht 28 Zienswijze Financiële Stukken Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds	04
	12.	Statenvoordracht 23 Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening	04
40	9.	Statenvoordracht 27 Verhogen exploitatiebijdrage OV-concessies Noord-Holland-Noord	29
	10.	Statenvoordracht 26 Investerings ten behoeve van oplossen Fietsknelpunten	42
	11.	Statenvoordracht 25 Aanbevelingen commissie Jansen inzake financiële	

45	problematiek provincie Zeeland	48
13.	Statenvoordracht 24 Vaststellen referendumverordening Noord-Holland 2018 en intrekken oude referendumverordening	52
14.	Benoeming lid commissie Coördinatie Overleg Europa	58
15.	Vragenuur	59
50	16. Sluiting	59

1. Opening en mededelingen

55

De **VOORZITTER**: Dames en heren, van harte welkom. De vergadering is geopend. Ik verzoek u uw mobiele telefoons tijdens de vergadering uit te zetten. Bericht van verhindering is ontvangen van dhr. Hietbrink (GL) en dhr. Deen (PVV). Gedeputeerde Tekin zal vanwege een afspraak met de minister de vergadering rond 13.30 uur verlaten en later weer aansluiten. Gedeputeerde Bond zal
60 onze vergadering rond 16.00 uur verlaten vanwege verplichtingen elders. De heer Van Straaten zal rond 13.30 uur arriveren. Ik heet vanzelfsprekend de mensen die te gast zijn bij onze Statenvergadering, van harte welkom. Dat zijn de leden van het CDA in Purmerend en leden van de Protestants-Christelijke Ouderenbond. Wie goed heeft opgelet heeft kunnen zien en dat is het resultaat van aangehouden moties in de Staten, dat in de hal van het provinciehuis inmiddels
65 artikel 1 aan de muur is gespiegeld.

2. Regeling van werkzaamheden, vaststellen primus bij hoofdelijke stemming en vaststelling agenda

70

De **VOORZITTER**: De primus. Op grond van artikel 18 van het Reglement van Orde is het lotnummer gevallen op nummer 16, de heer Den Uyl. Een gewijzigde agenda is als nazending bij de stukken gepubliceerd. Voordracht 28 is toegevoegd aan de hamerstukken en staat nu als agendapunt 8.a. op de agenda. De vergaderduur is verlengd van 4 naar 5 uur omdat er toch wat meer praat in de lucht leek te zitten dan aanvankelijk was ingeschat, maar het betekent wel dat
75 vanaf 17.30 uur hiernaast de borrel klaarstaat en het diner daarna is geregeld. Namens het presidium stel ik voor agendapunt 12 te verheffen tot agendapunt 9, de PRV. Moties Vreemd zijn er ook niet. Wenst iemand het woord over de agenda? Dat is niet het geval. Dan is de agenda gewijzigd conform het voorstel van het presidium vastgesteld.

80

2.a. Actualiteiten

De **VOORZITTER**: Er zijn geen actualiteiten aangemeld, maar er is wel een mondelinge vraag van de PvdA over de broedkolonie Grote Sterns op Texel.

85

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Er is een geheim stuk ter bekrachtiging binnengekomen. Wenst u daar procedureel het woord over? Inhoudelijke bespreking zal achter gesloten deuren moeten geschieden maar dat is niet het geval, zodat het besluit daarmee is bekrachtigd.

90

3.b. Lijst geheimhouding PS

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn geen opmerkingen ontvangen. Wenst iemand over deze lijst het woord? Dat is niet het geval, dan stel ik voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen.

95

4. Vaststellen notulen van de openbare vergadering van 26 maart 2018

De **VOORZITTER**: Hierover zijn door de griffie tot dusver geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de notulen het woord? Dat is niet het geval, dan zijn de notulen ongewijzigd vastgesteld.

5. Vaststellen Strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Wenst iemand daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan is de Strategische Statenagenda vastgesteld.

6. Vaststellen lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: Hierover zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de ingekomen stukken het woord? Dat is niet het geval. Dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand over de voortgangslijst moties het woord? Dat is niet het geval. Dan stel ik u voor de lijst aldus gewijzigd vast te stellen.

8. Hamerstukken

8.a. Statenvoordracht 28 Zienswijze financiële stukken Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds

De **VOORZITTER**: Wenst iemand over de voordracht het woord of aantekening? Dat is niet het geval, dan is het besluit aanvaard.

12. Statenvoordracht 23 Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Voorzitter. Het is van belang om de juiste balans en omgang met beleidswijzigingen in dit stadium van de PRV te hebben op alle voorliggende thema's en het is ook van belang dat de PRV up to date is, zodat beleid op tijd vertaald kan worden richting de Omgevingsvisie. Deze belangen moeten goed tegen elkaar afgewogen worden en begrepen worden door mensen die daar later mee moeten gaan werken, zowel hier als in de regio. Dit proces richting de Omgevingsvisie is een bijzonder moment, omdat wij ook bij de Omgevingsvisie zeer intensief samenwerken en participatie met allerlei krachten en partijen, zowel bestuurders als mensen die er op een of andere manier mee te maken hebben richting de provincie en bijeenkomsten organiseren. De VVD wil liever geen zaken vaststellen die bij de Omgevingsvisie tijdig aan de orde kunnen komen. Dat is een belangrijk uitgangspunt. Ik denk dat het goed is dat zorgvuldige proces te respecteren. De VVD wil daar kritisch over zijn. In de commissievergadering waren er insprekers namens Greenport, Amstelland en Haarlemmermeer.

Het zou verstandig zijn om te kijken of daar meer mee doorgepraat kan worden of in ieder geval
 140 meer comfort kan worden geboden dat de wijzigingen op het gebied van glastuinbouw nog een
 keer besproken kunnen worden. Ik zie de heer Bond knikken. Er is een briefwisseling op gang
 gekomen die afgelopen vrijdag een laatste vervolg had, dus de VVD overweegt een motie in te
 dienen maar wacht eerst het antwoord van GS af, om daar nog een keer met elkaar over door te
 praten. In onze beleving is het zo dat door Greenport en Amstelland en Haarlemmermeer
 145 gevreesd wordt dat op bepaalde plekken geen maatwerk mogelijk zou zijn, terwijl wij dat heel
 erg belangrijk vinden. Een ander belangrijk punt is het mogelijk maken van grootschaligheid dat
 hand in hand gaat met duurzaamheid, dat was mooi om mee te maken, een goede wijziging in de
 PRV. Over het algemeen is het zo dat deze wijzigingen in de PRV noodzakelijk en zorgvuldig zijn
 en het is goed als wij daar vandaag mee instemmen. Ik heb nog een vraag over het nieuwe
 150 regiem open landschap dat wordt toegevoegd, maar in hoeverre gaat dit beperkingen opleveren
 voor wenselijke stedenbouwkundige ontwikkelingen? Mocht dat zo zijn, in hoeverre is dit dan het
 juiste moment?

Mevrouw **STRENS** (D66): Ik hoor u zeggen, een nieuw regiem open landschap, maar volgens mij
 155 hebben wij geen nieuw regiem open landschap.

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Ik ben blij dat u dat zegt, dat er wat betreft de
 weidevogelgebieden geen uitbreidingen zijn, dus dat dat blijft wat het is. Als de gedeputeerde
 dat zo meteen ook bevestigt, dan zijn wij allemaal heel tevreden. Mocht dat niet zo zijn, dan zou
 160 het kunnen dat er in tweede termijn een verdere beraadslaging op volgt. Goed dat u mij zo helpt.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Wij zitten in een transitiefase. Enerzijds wordt er hard
 gewerkt aan de provinciale Omgevingsvisie en anderzijds moeten wij het huidige instrument, de
 PRV, ook blijven onderhouden, zodat in tussentijd gewenste ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk
 165 blijven. De wijzigingen die voorliggen, gaan hoofdzakelijk over het verankeren van de Leidraad
 Landschap en Cultuurhistorie, het handhaven van de weidevogelleefgebieden en de regels
 omtrent landbouw. Over de eerste twee onderwerpen kan ik kort zijn. D66 is blij met deze
 wijzigingen omdat ze beide toezien op de ruimtelijke kwaliteit en openheid van het mooie Noord-
 Hollandse landschap. Het advies van de PARC om de weidevogelleefgebieden die geen
 170 kerngebieden meer zijn, voorlopig te handhaven, vinden wij op dit moment de enige en juiste
 keuze. In het proces van de Omgevingsvisie beschouwen wij deze gebieden graag in zijn totaliteit
 en kunnen wij integraal bekijken welk beschermingsregiem hier passend is. De voorstellen voor
 de nieuwe regels voor landbouw zijn wat gecompliceerder. Het voorstel is om het huidige
 onderscheid tussen grootschalige en gecombineerde landbouw op te heffen. Kunnen GS
 175 aangeven wat het voornaamste doel is van deze aanpassing en op welke wijze GS betrokken zijn
 bij mogelijke plannen die zien op een uitbreiding van het agrarische bouwperceel van 1,5 naar 2
 ha? Hebben wij straks voldoende grip op mogelijk leegkomende agrarische bebouwing? De
 argumentatie voor het schrappen van eisen over dierenwelzijn en milieu voor intensieve
 veehouderijen is uitlegbaar en begrijpelijk. D66 zou in het proces van de Omgevingsvisie graag
 180 nadenken over de wijze waarop deze onderwerpen een plek kunnen krijgen in de visie en de
 onderliggende verordening. In de provincies Zuid-Holland en Gelderland zijn hier goede

voorbeelden van te vinden. In artikel 26.c. zijn de nieuwe regels rondom glastuinbouw opgenomen. Wat ons betreft is het niet wenselijk dat er buiten de glastuinbouwconcentratiegebieden solitaire kassen in het landschap verschijnen. Is de aanname juist dat een uitbreiding van meer dan 2 ha buiten concentratiegebieden alleen mogelijk is bij bestaande bedrijven en als deze uitbreiding leidt tot een verbeterde duurzame bedrijfsvoering? Tot slot, het proces rondom deze PRV-wijziging heeft met name op het laatste onderdeel, de glastuinbouw, stof doen opwaaien. Insprekers in de commissievergadering, een heldere toelichting van GS per brief en vrijdag een reactie van de wethouder uit Haarlemmermeer. D66 hoort graag een reactie van de gedeputeerde die de overleggen heeft gevoerd op dit laatste bericht.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Als snotneus kon ik helaas niet aanwezig zijn bij de commissiebehandeling, gelukkig krijgen wij daar voortreffelijke verslagen van en ik vraag de griffier weer een keer om daar de complimenten aan de notuliste voor over te brengen. Het lezen van zo'n verslag is misschien wel een betere manier om op zo'n onderwerp als de PRV-wijziging te reflecteren. De heer Slettenhaar en mevrouw Vermaas vroegen zich in de commissie af waarom met een aantal wijzigingen niet gewacht kon worden tot de Omgevingsvisie en mijnheer Slettenhaar heeft dat net weer herhaald. De heer Klein stelde dat de opheffing van het verschil tussen groot- en kleinschalige landbouw geen goede motivatie had, ik zie hem knikken. Bij het voorbereiden van deze stukken begin ik eerst met de voorgestelde wijzigingen in de tekst van de verordening goed te lezen. Dat is helemaal handig als er een bestandje met 'wijzigingen bijhouden' wordt bijgeleverd zoals hier, waarvoor mijn dank. Daarna ga je op zoek naar de motivering van de voorstellen en die bleek in veel gevallen armzalig beknopt. Bijvoorbeeld voor de opheffing van het verschil tussen grootschalige en gecombineerde landbouw is de motivering uitsluitend: het staat in het coalitieakkoord en dat is het dan. Als de coalitie binnenskamers iets heeft afgesproken is het kennelijk niet nodig om andere fracties in hun motieven te laten delen, terwijl er bij zo'n wijziging toch echt wel wat uitleg nodig is, ook gezien het recente advies van de Raad voor de Leefomgeving dat het maar eens afgelopen moet zijn met het eten van vlees. In de verordening van 2013 was het bouwvlak agrarische gronden ook nog 2 ha wat wij nu weer zouden moeten willen, maar dat is in 2015 bewust met een goede onderbouwing teruggedraaid naar 1,5 ha. Dat is overigens nog altijd zes keer meer oppervlak dan ons provinciehuis inclusief nieuwe vleugel. Zes keer zoveel. Voor de omgekeerde beweging om terug te gaan van 1,5 naar 2 zoals ooit in het verleden, mis ik nu wel een goede motivering. Bij veel wijzigingsvoorstellen is het eigenlijk allemaal gissen wie of wat daarachter zit. Bij het wijzigingsvoorstel voor uitbreiding van solitaire glastuinbouwbedrijven kregen wij te horen dat naar aanleiding van een technische vraag van mijn collega mevrouw De Groot er een casus in Medemblik bekend is. Is dat een nuchtere constatering of was dat de aanleiding voor het wijzigingsvoorstel? Kortom, hier wordt wat mij betreft te hard gelopen. De heer Kramer senior zal straks mede namens de SP een aantal amendementen indienen om een aantal wijzigingsvoorstellen te elimineren omdat wij van de noodzaak hiervan op dit moment niet overtuigd zijn, omdat het gaat om wijzigingen die de verdere verrommeling van de provincie in de hand zullen werken. Rest mij de vraag, hoe staat het met de toezegging van de gedeputeerde om te onderzoeken of de overgangstermijn

225 waarbinnen gemeenten hun bestemmingsplannen moeten aanpassen aan de PRV, korter kan worden dan tien jaar?

230 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Bij wijzigingen in regelgeving moet je altijd behoedzaam opereren, want elke wijziging kan aanleiding geven tot onduidelijkheid bij onze inwoners en dat moeten wij te allen tijde willen voorkomen. Zeker met de komst van de Omgevingsvisie op basis waarvan wij de PRV moeten aanpassen en herzien, is terughoudendheid op dit moment geboden. Als ik nu kijk naar het voorstel, dan zit hier een aantal zaken in dat kan doorgaan, wel altijd met het uitgangspunt van de PvdA dat wij het open landschap in Noord-Holland willen koesteren. Mede om die reden zijn wij blij dat het behoud van de weidevogelleefgebieden nog even geborgd wordt. Een onderdeel waar wij heel tevreden over zijn, is de mogelijkheid om te bouwen in 20KE-
235 gebied, ja, wij zijn ons bewust van de gezondheids- en andere risico's, maar de woningnood is heel hoog en in de afweging tussen beide lijkt het ons wenselijk dat wij woningen kunnen gaan bouwen. Wij hebben naar aanleiding van de wijzigingsvoorstellen een paar vragen aan GS. De keuze om van 1,5 naar 2 ha bebouwd oppervlakte te gaan. Waarom is er niet voor gekozen om 1,5 ha te handhaven met een afwijkingsbevoegdheid voor waar dat echt nodig is? Dat is meer in
240 lijn met maatwerk. Van de limitatieve formulering die u geeft voor gelieerde bedrijven bijvoorbeeld in het gebied van Greenport bij de glastuinbouw, begrijpen wij de achtergrond, maar onze zorg is dat je daardoor extra vervoersbewegingen gaat krijgen, nu andere maar wel glastuinbouwgerelateerde bedrijven ergens anders naartoe moeten gaan. Is het niet wenselijker om deze wel bij elkaar te houden en deze bepaling meer rek te geven? De derde vraag gaat over
245 de solitaire glastuinbouw. U kiest voor een algemene regel dat dat kan, zij kunnen groeien tot boven de 2 ha onder voorwaarden die wij overigens erg prettig vinden gelet op de aandacht voor duurzaamheid, maar waarom kiest u voor een algemene regel in plaats van voor een incidentele uitzonderingsbevoegdheid? Dat is toch de basis voor maatwerk? Het laatste is meer een cri de
250 coeur dan dat het een groot punt is, maar u haalt in artikel 26.a. het duurzaamheids- en dierenwelzijnsvereiste eruit omdat dat Rijks- of gemeentebeleid is en tegelijkertijd zouden wij gelet op het belang dat wij in PS hechten aan duurzaamheid, het toch wel prettig vinden als u dit er op een of andere manier in zou willen houden, ook al gaan wij er niet over, dat wij blijven benadrukken dat het voor ons iets is dat onlosmakelijk verbonden is met iedere ontwikkeling.

255 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Wij kunnen niet instemmen met de voorgelegde wijzigingen van de PRV, met name om kaart 4, buiten het feit dat ons de enorme haast tot het vaststellen ervan totaal ontgaat. Wij zien niet in waarom gronden die in het Natuurbeheerplan niet langer zijn aangewezen als weidevogelleefgebied in de zin van artikel 25 PRV, dit blijven vanwege de waarde als open landschap en pas bekeken gaan worden bij de Omgevingsvisie. Dit
260 terwijl GS hieraan geen enkel beleid ten grondslag hebben gelegd. Nu vindt uitbreiding plaats van het weidevogelleefgebied middels een onduidelijke landschappelijke constructie die uit de hoge hoed wordt getoverd. Dit kan niet, vinden wij. Bij de presentatie van PARC vorig jaar kon ik al precies voorspellen wat er zou gebeuren. Dit betekent dat deze coalitie willens en wetens kleinschalige woningbouwplannen in kleine kernen blijft tegenhouden die dringend nodig zijn.
265 Graag herinner ik u aan de woningbouwplannen die ik de afgelopen jaren aan de orde heb gesteld, Kwadijk en Middelie. Wij hebben hierover in de laatste commissie enkele sprekers

gehad. Aan beide plannen heeft de provincie meegewerkt en zelfs een forse financiële bijdrage geleverd aan het beeldkwaliteitsplan. Zelfs ARO was het met beide woningbouwplannen eens. Vervolgens heeft de gemeente Edam-Volendam – inmiddels ook met de gemeente Zeevang –
270 nooit meer iets vernomen van GS, dit terwijl er een bestuurlijke overeenkomst is getekend over Waterlands Wonen. Wij vinden dit een bestuurlijke misser. Tot slot, wij zien geen heil in uitbreiding van glastuinbedrijven buiten het concentratiegebied.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. In de voordracht staat te lezen: “Wij proberen bij de
275 wijziging van de PRV zoveel mogelijk rekening te houden met de nog door PS vast te stellen Omgevingsvisie en verordening” en toen brak onze klomp, want in dit wijzigingsvoorstel wordt voorgesteld om het onderscheid tussen grootschalige en gecombineerde landbouw op te heffen en het zo mogelijk te maken dat in onze hele provincie megastallen van 2 ha of groter verrijzen. Dat verbaasde ons enorm, want tijdens het debat over de Koers NH 2050 stelde gedeputeerde
280 Bond dat een toename van de biodiversiteit een randvoorwaarde en een eis voor agrarische ontwikkeling zou worden. Tijdens de werksessie over de Omgevingsvisie van 29 maart werd dit nog een keer herhaald. Kortom, de groei van de landbouw zou onderworpen worden aan strenge eisen op het gebied van duurzaamheid en dierenwelzijn en nu lezen wij dat het geen enkele eis meer is. De eisen voor dierenwelzijn en milieu worden zelfs uit de verordening geschrapt en
285 bedrijven mogen ongebreideld groeien in de hele provincie. Dit kan niet de bedoeling zijn. Daarom sluiten wij aan bij eerdere vragen over de noodzaak van deze wijziging want daarmee gaan wij tegen de koers in die wij zelf hebben vastgesteld en daarom overwegen wij in tweede termijn een amendement in te dienen.

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. In grote lijnen zijn wij blij met deze PRV-wijzigingen en met
290 de meeste wijzigingen kunnen wij akkoord gaan. Deze PRV bevat ook de realisatie van een aantal afspraken die in het coalitieakkoord zijn vastgelegd. Wij zijn blij dat die nu effectief worden en omgezet worden in beleid. Complimenten aan GS en de ambtenaren. In veel gevallen is deze PRV tot stand gekomen na goed overleg met betrokken gemeenten en stakeholders uit de gebieden
295 waar de regelingen impact zullen hebben. Wij hebben helaas ook gehoord dat het overleg niet altijd heeft plaatsgevonden of dat het niet aan de verwachtingen voldeed. Kan de gedeputeerde toezeggen dat gehoor wordt gegeven en dat er een extra overleg komt met de wethouders die hun ongenoegen hebben geuit in de commissie R&W? Het grootste vraagteken ligt bij de aanpassing van kaart 4, behorende bij artikel 25, weidevogelleefgebieden. Er ontstaan twee
300 problemen. Wij constateren in kaart 4 bij artikel 25 dat weidevogelleefgebieden die niet meer tot de kerngebieden behoren, toch worden gehandhaafd op de kaart. Zij zouden eigenlijk ontgrensd moeten worden. Als redenatie geven GS aan dat het PARC heeft geadviseerd het beschermingsregiem in deze gebieden te handhaven op basis van de kwaliteit van open landschap. De vergoedingen zijn geschrapt, maar het beperkende regiem blijft wel gelden voor
305 ca. 20.000 ha. Dat vinden wij niet terecht. Ten tweede concluderen wij dat op kaart 4 ca. 1350 ha nieuw weidevogelkerngebied wordt toegevoegd met als redenatie dat de aanvullende weidevogelleefgebieden nu nog niet beschermd worden en mogelijk risico lopen onderdeel te worden van nieuwe stedelijke ontwikkeling. Dat vinden wij vreemd. De 1350 ha is voor een groot deel gelegen in gebieden die niet kansrijk zijn voor de weidevogels, onder andere in Heemskerk.

310 Dat hebben wij van deskundigen van natuurverenigingen gehoord. De toevoeging wordt niet
beargumenteerd door aan te geven dat dit kansrijke gebieden zijn voor weidevogels maar houdt
verband met bescherming tegen stedelijke ontwikkelingen. Dit vinden wij oneigenlijk gebruik van
de weidevogelleefgebiedenkaart. Het eerste probleem doet zich gelijk voor. De broodnodige
woningbouw in bijvoorbeeld Middelie komt in het geding, terwijl deze locatie wel staat
315 ingetekend in de MRA Planviewer voor realisatie in 2017-2019. Hier kan volgens gedeputeerde
Geldhof de schop zo de grond in. Wij zitten krap in onze plancapaciteit en GS willen zoveel
mogelijk binnenstedelijk bouwen, maar het CDA wil niet dat elk open plekje binnenstedelijk
wordt volgebouwd. Soms is een klein plan buiten BSG nodig. Hoeveel plannen op de MRA-viewer
komen in het geding door dit oneigenlijk behoud van het weidevogelleefregiem? Dat willen wij
320 graag vernemen. Wij zijn van mening dat zowel het niet van de kaart verwijderen van de
weidevogelleefgebieden die niet meer tot de kerngebieden behoren, als het toevoegen van 1350
ha nieuw gebied worden beargumenteerd met argumenten die niet stroken met de doelstelling
van het weidevogelkerngebied.

325 Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter, ik ben benieuwd of mevrouw Koning bekend is met het feit
dat ook al is het geen weidevogelleefgebied meer, het niet een-op-een betekent dat wij daar dan
kunnen bouwen, want dan nog is het buitenstedelijk gebied.

Mevrouw **KONING** (CDA): Ik snap dat het niet een-op-een kan, maar als het regiem erop blijft
330 liggen kan er sowieso niets, want dan gelden er heel veel beperkingen en dat vinden wij niet
terecht. Wij zijn niet akkoord met het opvoeren van het regiem open Noord-Hollands landschap
waarmee dit wordt beargumenteerd zonder dat daarover door PS een besluit is genomen en het
is nog niet in discussie geweest binnen PS. Vooruitlopend in de PRV op deze discussie vinden wij
niet terecht. Graag zouden wij zien dat de weidevogelleefgebieden die niet tot de kerngebieden
335 behoren, worden ontgrensd. Wij hebben daarvoor eventueel een amendement klaarliggen maar
wachten eerst op de reactie van GS. Wij willen dat er alleen gebieden aan kaart 4 worden
toegevoegd die daadwerkelijk gebruikt worden als weidevogelleefgebied. Kunt u dat toezeggen?
Tot slot, als u per se die weidevogelleefgebieden zou willen behouden op de kaart, dan zou het
mogelijk ook nog kunnen door ze wel te behouden maar te zorgen dat er geen planologische
340 beperkingen op gelden.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. In dit voorstel wordt parallel aan onze lopende discussie
over de Omgevingsvisie, een aantal wijzigingen in de PRV voorgesteld en een deel daarvan is het
logische gevolg van eerder ingezet beleid, bijvoorbeeld door de Leidraad voor Landschap en
345 Cultuurhistorie een plek te geven en het aanwijzen van de weidevogelkerngebieden. Wij
ondersteunen de keuze van GS om voorlopig de oude weidevogelleefgebieden in stand te houden
tot wij een nieuwe manier hebben gevonden om de waarde van dit landschap te beschermen. Een
aantal wijzigingen met name voor de landbouw lijkt ons overhaast. Wij snappen niet dat terwijl
wij nu aan het nadenken zijn over de Omgevingsvisie, wij allerlei wijzigingen gaan doorvoeren die
350 helemaal niet urgent zijn. Wij hebben in de commissie een aantal vragen gesteld die nog niet
allemaal beantwoord zijn. Ten eerste, waarom wilt u eigenlijk het verschil tussen groot- en
kleinschalige landbouw opheffen? Zoals de heer Bruggeman al aangaf, de enige motivatie die

wordt genoemd is het coalitieakkoord, maar dat is slechts hooguit de aanleiding. Wij beslissen hier op basis van inhoudelijke argumenten. Graag hoor ik alsnog van GS welke argumenten er
355 aan deze wijziging ten grondslag liggen. Ook hoor ik graag welk effect u verwacht, wat gaat er veranderen als wij dit onderscheid verwijderen op deze manier. Ten tweede, artikel 26.a. gaat over de intensieve veehouderij en het is al eerder gezegd, tot nu staat er dat uitbreiding slechts mag plaatsvinden wanneer voldaan is aan wettelijke milieu- en dierenwelzijnseisen en dat is een belangrijke richting die wij hebben uitgesproken in de koers. U wilt die zin schrappen omdat het
360 niet via het ruimtelijk spoor loopt. Dat kan zo zijn, maar het is een belangrijk principe voor een groot deel van PS. Op welke manier gaat u borgen dat schaalvergroting slechts mag als het een bijdrage levert aan de duurzaamheid als wij die tekst uit de PRV halen? Graag horen wij het antwoord van GS voordat wij ons standpunt innemen over deze PRV-wijzigingen.

365 De **VOORZITTER**: Dan de heer Kramer Groen. Senior roept vrij gemakkelijk het beeld op van leeftijdsdiscriminatie en daar doen wij niet aan.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. De PRV moet af en toe aangepast worden, zo ook vandaag. De meeste voorstellen hebben onze instemming, maar in enkele kunnen wij ons in het geheel niet
370 vinden, omdat deze vergaand ingrijpen op de mogelijkheden van de provincie en PS om ongewenste ontwikkelingen in landelijk gebied tegen te gaan en ervoor te zorgen dat de wezenlijke kenmerken en waarden – deze heb ik geleend van de natuurportefeuille – van het landschap en cultuurhistorie in de gemeentelijke bestemmingsplannen in acht worden genomen. Dergelijke voorstellen behoren niet thuis in een tussentijdse aanpassing van de PRV, maar
375 behoeven maatschappelijk en politiek debat in het kader van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening. Nu nog moet een bestemmingsplan dat voorziet in nieuwe stedelijke ontwikkeling in landelijk gebied, voldoen aan uitgangspunten ten aanzien van de kernkwaliteiten landschapstypen, dorpsstructuren en aardkundige waarden, evenals open landschap, waaronder stilte en duisternis, historische structuurlijnen en cultuurhistorische objecten. GS stellen voor
380 deze kaderstellende bepalingen te laten vervallen en te bepalen dat gemeentelijke bestemmingsplannen rekening moeten houden met ambities en ontwikkelprincipes die door GS worden vastgelegd in de leidraad Landschap en Cultuurhistorie. De voorgestelde wijziging van artikel 15 leidt ertoe dat PS geen zeggenschap meer hebben over het kader waarbinnen ruimtelijke ontwikkelingen in landelijk gebied kunnen plaatsvinden en waar de provincie
385 expliciete handvatten ontbeert om de daarin vervatte provinciale waarden en belangen veilig te stellen. Volgens GS is dat niet nodig, omdat gemeenten daar zelf voor zorgen. PS zijn wettelijk bevoegd om bij verordening kaders te stellen en zullen minimaal moeten aangeven – dat is althans onze opstelling – aan welke ruimtelijke, maatschappelijke en culturele waarden niet getornd mag worden. De voorgestelde wijziging is daarom ondoordacht en bovendien strijdig
390 met de sturingsfilosofie, lokaal wat kan en regionaal wat moet. Als je niet benoemt wat moet, dan kom je er als provincie niet meer aan te pas. Het zou van de zotte zijn als de provincie door eigen toedoen de mogelijkheden om provinciale waarden te borgen, teniet doet. Wij roepen GS en PS op artikel 15 nu niet te wijzigen. Voor het geval hier geen gehoor aan wordt gegeven, dienen GL en de SP een amendement in dat ziet op minimale verankering van provinciale waarden in de
395 verordening en een amendement dat expliciet vastlegt dat de Leidraad wordt vastgesteld door PS,

waarmee PS grip blijven houden op de waarden die zij koesteren. Wij dienen nog een amendement in dat moet voorkomen dat gecombineerde landbouwbedrijven standaard met een halve hectare kunnen worden uitgebreid zonder toetsing aan de daarvoor nu nog geldende vereisten, zoals de landschappelijke waarden van de omgeving. Dat is in ieder geval de consequentie van de tekst die nu voorligt. Tenslotte een amendement om te voorkomen dat het mogelijk wordt om solitaire glastuinbedrijven buiten glastuinbouwconcentratiegebieden uit te breiden met 2 ha, grenzend aan BSG. Ook hier spelen inbreidingen in het landelijk gebied en eventuele aantasting van landschappelijke en cultuurhistorische waarden geen enkele rol. Kijkt u naar de tekst die voorgesteld wordt. Wonen binnen de 20KE-contour, u kent ons standpunt, maar omdat het hier gaat om technische bijstellingen van een reeds opgenomen artikel wijd ik daar nu niet verder over uit. Hierbij dien ik de vier amendementen in.

Amendement 20/23-04-18

Waarden landschap en cultuurhistorie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 23 april 2018

Besluiten in het voorliggende (ontwerp)besluit de volgende wijzigingen aan te brengen:

1. *De aanhef van artikel 15, 2^e lid, luidende: "Een bestemmingsplan kan voorzien in een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling in het landelijk gebied, indien gelet op de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie" wordt gewijzigd in:*
"Een bestemmingsplan kan voorzien in een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling in het landelijk gebied als deze in overeenstemming is met de waarden zoals vastgelegd in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie en indien gelet op deze leidraad".
2. *Artikel 15, 3^e lid, luidende: "De toelichting van een bestemmingsplan bevat een motivering dat voldaan is aan het bepaalde in het 2^e lid" wordt gewijzigd in:*
"De toelichting van een bestemmingsplan bevat een motivering waaruit moet blijken dat voldaan is aan het bepaalde in het 2^e lid."

Toelichting

In de geldende PRV moet een bestemmingsplan dat voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling in landelijk gebied voldoen aan uitgangspunten t.a.v. de kernkwaliteiten van landschapstypen, dorpstructuren en aardkundige waarden, alsmede t.a.v. het open landschap (stilte en duisternis inbegrepen), de historische structuurlijnen en de cultuurhistorische objecten. GS stellen voor deze in acht te nemen bepalingen te laten vervallen en te vervangen door een verwijzing naar de ambities en ontwikkelprincipes in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie waar gemeenten rekening mee moeten houden. De voorgestelde wijziging van artikel 15 leidt ertoe dat PS geen zeggenschap meer hebben over de provinciale waarden en belangen die in het geding zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied en de provincie expliciet handvatten ontbeert om die waarden en belangen veilig te stellen. Volgens GS is dat ook niet nodig, daar zorgen de gemeenten zelf wel voor. PS zijn wettelijk bevoegd om bij verordening kaders te stellen en zullen minimaal moeten aangeven aan welke ruimtelijke landschappelijke en cultuurhistorische waarden niet getornd mag worden. De voorgestelde wijziging is om die reden ondoordacht en

bovendien strijdig met de sturingsfilosofie 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. Als je niet
440 benoemt wat moet, dan kom je er als provincie niet meer aan te pas. Het is een niet te delegeren
verantwoordelijkheid van de provincie om waarden van het landelijk gebied te verankeren en
erop toe te zien dat deze worden gerespecteerd. Dit amendement ziet erop dat een
bestemmingsplan in overeenstemming moet zijn met de provinciale waarden, vastgelegd in de
445 door PS vast te stellen Leidraad, zodat het provinciaal bestuur greep blijft houden op de
landschappelijke en cultuurhistorische waarden die zij wil koesteren en zo nodig verdedigen.

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, SP

450 **Amendement 21/23-04-18**

Vaststellen Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 23 april 2018

455 **Besluiten:**

In het voorliggende (ontwerp)besluit, artikel 15, 1^e lid, 'Gedeputeerde Staten' te
wijzigen in 'Provinciale Staten', waardoor dit artikellid als volgt komt te luiden:

"Provinciale Staten stellen de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie vast, die de provinciale
belangen beschrijft ten aanzien van landschappelijke en cultuurhistorische waarden."

460

Toelichting:

In de geldende PRV moet een bestemmingsplan dat voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling
in landelijk gebied, voldoen aan een aantal voor de provincie belangrijke uitgangspunten. GS
stellen nu voor deze ruimtelijke ankers uit de verordening te verwijderen en alleen nog te
465 verwijzen naar een afgezwakte door GS vast te stellen Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

Een ingrijpende wijziging, waarvan niet alle consequenties lijken te worden overzien (zie
amendement 'waarde Landschap en Cultuurhistorie'). Als Provinciale Staten niet volledig
buitenspel willen staan, dan moet de bevoegdheid tot vaststelling van de Leidraad bij PS liggen.
Daarin worden de waarden vastgelegd waar de provincie aan vast wil houden bij ontwikkelingen
470 in landelijk gebied

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, SP

475 **Amendement 22/23-04-18**

(Geen) grotere agrarische bedrijven in landelijk gebied (26d en e)

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 23 april 2018

480 **Besluiten in het voorliggende (ontwerp)besluit, in artikel 26, eerste lid, de onderdelen d en e, de
omvang van '2 hectare' te wijzigen in '1,5 hectare', waardoor deze als volgt komen te luiden:**

Artikel 26, eerste lid, onderdeel d: "een agrarisch bouwperceel heeft een omvang van maximaal 1,5 hectare;"

485 Artikel 26, eerste lid, onderdeel e: "in afwijking van onderdeel d kan een agrarisch bouwperceel een omvang van meer dan 1,5 hectare hebben, mits de uitbreiding noodzakelijk is voor het primaire productieproces en de uitbreiding geen afbreuk doet aan de landschappelijke waarden van de betreffende omgeving;"

Toelichting

490 Het debat over eventuele schaalvergroting moet gevoerd worden in het kader van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening. Wij verzetten ons tegen een tussentijdse wijziging van de PRV die erin voorziet dat alle (gecombineerde) landbouwbedrijven met een maximale perceelsomvang van 1,5 hectare standaard met een halve hectare kunnen worden uitgebreid, zonder b.v. te beoordelen of daarmee ontwikkelingen worden gehonoreerd of gestimuleerd die
495 afbreuk doen aan de landschappelijke waarden van de omgeving. Mochten GS, gesteund door PS, vast willen houden aan het opheffen van het onderscheid tussen gecombineerde landbouw en grootschalige landbouw, dan moet de maximale omvang van een agrarisch bedrijf worden afgegrensd op 1,5 hectare, met de mogelijkheid tot afwijking

500 en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties GL, SP

Amendement 23/23-04-18

(Geen) uitbreiding glastuinbouw buiten concentratiegebieden (26c)

505 Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 23 april 2018

Besluiten:

In het voorliggende (ontwerp)besluit artikel 26c, derde lid, te schrappen, luidende:

510 "In afwijking van het tweede lid kan een bestemmingsplan voorzien in de uitbreiding van een glastuinbouwbedrijf tot een totale omvang van meer dan 2 ha, mits het bedrijf grenst aan bestaand stedelijk gebied, niet grenst aan andere glastuinbouwbedrijven, sprake is van grondgebonden teelt en de uitbreiding leidt tot een verbeterde duurzame bedrijfsvoering, waarbij het bedrijf een aantoonbare duurzame synergie heeft met de aangrenzende stedelijke functies."

515

Toelichting:

Het voorstel om mogelijkheden te creëren voor uitbreiding van glastuinbouwbedrijven buiten de daarvoor bestemde concentratiegebieden betreft geen simpel tussendoortje en hoort thuis bij het debat over Omgevingsvisie en Omgevingsverordening. Echter, reeds nu kan worden
520 geconstateerd dat een dergelijke verruiming in strijd is met het concentratiebeleid en dat niet aannemelijk is gemaakt dat de ruimtelijke effecten op het landelijk én het stedelijk gebied, onder meer vanwege (licht)hinder van kassen, gediend zijn met een schaalvergroting van bedrijven op de grens van bestaand stedelijk gebied

525 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fracties GL, SP

De **VOORZITTER**: De vier amendementen maken deel uit van de beraadslagingen.

530 Gedeputeerde **GELDHOF**: Kunnen we even schorsen?

De **VOORZITTER**: Wij schorsen voor tien minuten. Ik heropen de vergadering.

535 Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. Voor ons ligt de wijziging van de PRV, aanpassing. Het gaat vooral om het actueel en kloppend houden van de PRV en dat ons ruimtelijk beleid en kaders helder zijn voor de buitenwereld. De Omgevingswet brengt ons tot de Omgevingsvisie, het transitieproces waar wij in zitten, maar tijdens de verbouwing moet je de winkel openhouden en de winkel is in dit geval de PRV waaraan iedereen op dit moment wordt geacht het beleid te toetsen als er mensen zijn met plannen en ontwikkelingen. Grote beleidskeuzes die
540 samenhangen met de Omgevingsvisie, maken hier geen deel vanuit. Wel worden eerder genomen GS-besluiten bijvoorbeeld over het loslaten van het onderscheid tussen grootschalige en gecombineerde landbouwgebieden, in de PRV verwerkt en mijn collega Bond zal op de specifieke vragen over landbouw ingaan. Daarnaast worden de weidevogelkerngebieden uit het Natuurbeheerplan die nog niet ruimtelijk worden beschermd, toegevoegd als
545 weidevogelleefgebied in de PRV. Na deze ronde van de PRV zal er afhankelijk van hoe snel het gaat met de Omgevingsverordening, nog een wijziging van de PRV moeten zijn want nogmaals, de winkel moet openblijven tijdens de verbouwing. De strandzoning die wij in de vorige vergadering hebben vastgesteld, en het bieden van meer duidelijkheid en afwegingsruimte met betrekking tot NNN zullen deel uitmaken van de volgende wijzigingen. Nu ligt de Greenportvisie
550 2015 voor, het Natuurbeheerplan 2016, en met een leidraad actualisatie zijn wij al gestart in 2016 en het LIB, het Luchthavenindelingsbesluit van 2018 dat 1 januari dit jaar van kracht is geworden. Die wijzigingen worden hierin verwerkt. Vanwege afwezigheid van collega Tekin beantwoord ik de vragen over de weidevogelleefgebieden. Er komt geen nieuw regiem, want het regiem is weidevogelleefgebieden. In 2016 is ervoor gekozen om meer geconcentreerd geld uit
555 te geven voor het beheer van de weidevogels en is gekozen voor zogeheten weidevogelkerngebieden. Dat is nog steeds binnen de weidevogelleefgebieden, zijn de weidevogelkerngebieden gekomen. Van de weidevogelkerngebieden zijn in totaal 3.000 ha bijgekomen waarvan 1650 ha al binnen NNN lag en 1350 ha wordt als nieuw weidevogelleefgebied aangegeven en dat zijn die plekken waar nu al actief weidevogels beheerd
560 kunnen worden. Dat zijn geen plekken die op de een of andere manier raken aan intensieve plannen, maar dat is de wijziging die wordt voorgesteld.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. De gedeputeerde zei, binnen het weidevogelleefgebied hebben wij 3000 ha als weidevogelkerngebied aangewezen. Daarbinnen. Ik wil begrijpen hoe het
565 zit.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Dat is in 2016 gebeurd toen u het Natuurbeheerplan heeft vastgesteld. In 2016 is de omvang van de weidevogelleefgebieden, daar zijn kerngebieden benoemd. Dat zijn de plekken waar met behulp van subsidie extra beheer kan plaatsvinden en dat is een kleiner gebied dan wat voorheen de weidevogelleefgebieden in totaliteit zijn. Het zijn nog steeds weidevogelleefgebieden, alleen voor een deel daarvan is kerngebied geworden waar subsidie voor is en het andere deel is nog steeds weidevogelleefgebied, alleen daar wordt geen extra geld gefourneerd om te kunnen beheren.

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Wat in 2016 is vastgesteld qua omvang van gebied is precies wat in deze wijzigingen wordt vastgelegd, daar zit geen verschil in. Dus het aantal ha van 2016 is precies wat hier nu wordt vastgesteld.

Gedeputeerde **GELDHOF**: In 2016 is het Natuurbeheerplan vastgesteld. De weidevogelleefgebieden zijn nog steeds weidevogelleefgebieden, er is alleen een toevoeging aan de PRV-kaart omdat er enkele nieuwe weidevogelleefgebieden bijgekomen zijn. Dat zijn kerngebieden, waar met behulp van subsidie extra beheer kan plaatsvinden. Dat gaat om 1350 ha en met deze aanpassing worden die kansrijke gebieden waar extra subsidie voor beschikbaar is, planologisch beschermd. Dit zijn geen gebieden waar belangrijke ruimtelijke initiatieven lopen. Het zijn juist plekken die kansrijk zijn en waar actief geld aan het beheer wordt besteed. Zo heeft u dat afgesproken in 2016 en deze gebieden worden toegevoegd als weidevogelleefgebied.

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): De enige vraag die ik stelde was, wij vertalen beleid in de PRV zodat het voorzienbaar is. Was dit gebied dat nu voor de PRV wordt ingevuld als weidevogelleefgebied, ook in 2016 het gebied of zijn er tussendoor nog wat gebiedjes tussen gekomen? Het is dus gewoon een-op-een 2016 en nu vertaald in de PRV.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Het gaat om de gebieden die in 2016 zijn vastgesteld waarvoor het beheer is geregeld, dat is 1350 groter omdat het kerngebieden zijn en dat wordt nu planologisch beschermd middels de PRV. In deze gebieden lopen geen belangrijke ruimtelijke initiatieven voor zover wij weten, en ook van gemeenten is daar geen enkel verzet op gehoord.

Mevrouw **KONING** (CDA): Van de 20.000 ha is iets van 17.000 ha afgefallen en dat is weidevogelleefgebied en u zegt, er zijn geen vergoedingen meer voor. Waarom handhaaft u dat wel op de kaart? Dan moet het toch van de kaart af?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Dat is gedaan omdat het nog steeds weidevogelleefgebied is maar voor deze plekken wordt geen vergoeding voor beheer gegeven. Tegelijkertijd hebben wij gezegd, het is belangrijk – en dat hebben wij ook met u gewisseld – dat wij opnieuw gaan kijken op welke wijze wij de planologische beschermingsregiems waarvan er meerdere vormen zijn, zodanig kunnen inrichten dat het eenduidiger en eenvoudiger wordt. Twee maanden geleden hebben wij opdracht gegeven om deze vereenvoudiging op gang te gaan brengen en dat wordt meegenomen in het hele proces van de Omgevingsverordening.

610

Mevrouw **KONING** (CDA): Dan constateer ik dat het niet meer met weidevogels te maken heeft maar met andere planologische plannen.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Waarop baseert u zich?

615

Mevrouw **KONING** (CDA): Ze zijn afgefallen als kerngebieden omdat er niet genoeg weidevogels zitten, er zijn geen vergoedingen meer, maar u wilt ze om andere redenen op de kaart handhaven.

620

Gedeputeerde **GELDHOF**: Wij hebben dit al vanaf 2016 met u gewisseld dat het niet betekent dat de weidevogelleefgebieden geen weidevogelleefgebieden meer zijn op het moment dat het geen kerngebied meer is en wij kijken nu wat die gebieden betekenen als wij gaan naar een vereenvoudiging van de beschermingsregiems, dat het gemakkelijk toegankelijk is, op sommige plekken liggen wel vijf beschermingsregiems overheen, en hoe je dat moet vereenvoudigen en dat deze gebieden daarin meegenomen moeten worden.

625

Mevrouw **KONING** (CDA): Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag of u het planologische regiem van de weidevogelleefgebieden af kunt halen van delen die geen kerngebied zijn.

630

De **VOORZITTER**: Daar heeft de gedeputeerde wel iets over gezegd.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Volgens de gedeputeerde liep er geen enkel woningbouwinitiatief in enkele kernen die worden geraakt omdat GS blijven weigeren om de weidevogelleefgebieden te ontgrenzen, maar volgens mij is dat niet waar.

635

Gedeputeerde **GELDHOF**: Ik heb iets anders gezegd, namelijk dat de 1350 ha kerngebied die nu worden toegevoegd omdat het kerngebied is, geen gebieden zijn waar belangrijke ruimtelijke initiatieven lopen.

640

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Dan wil ik u graag wijzen op het feit dat er al jarenlang, twaalf jaar lang woningbouwplannen bij Middellie en Kwadijk lopen.

645

Gedeputeerde **GELDHOF**: Dat klopt en dat was in 2010 ook al weidevogelleefgebied. Dat is niet een gebied wat vandaag voorligt en waarvan ik net zei dat het een deel is van de 1350 ha dat wordt toegevoegd. Ik denk dat u het bandje moet terugluisteren en goed moet luisteren wat ik heb gezegd. Het gaat niet om Kwadijk of Middellie. Dat was al weidevogelleefgebied en wordt ook niet toegevoegd. U hebt het gehad of Middellie, het stuk is afgelopen vrijdag met een uitleg aan u toegestuurd over Middellie en sindsdien is er geen definitief plan voorgelegd of zijn er besluiten genomen door de provincie over dit plan. Ondanks de officiële vooroverlegreactie van de provincie heeft de gemeente het in 2017 toch ter inzage gelegd en daarom hebben wij in april 2017 een zienswijze ingediend vanwege strijdigheid met de PRV voor wat betreft het weidevogelleefgebied. Het feit dat toen al een reactie is gegeven, geeft aan dat het niet een van

650

de gebieden is die vandaag worden toegevoegd. Dan A20 over de waarde van het landschap en cultuurhistorie. Het amendement stelt voor dat ontwikkelingen in overeenstemming met de waarden in de leidraad moeten zijn maar de 'waarden' is geen expliciet genoemde categorie in de Leidraad, zoals ambities of ontwikkelprincipes. De leidraad gaat niet over wat, waar, het bevat ook geen normstellende elementen die als norm in de PRV worden verankerd. De wat-waar vraag wordt geregeld in andere artikelen in de PRV, zoals de planologische regiems als een bufferzone of weidevogelleefgebied en de regels met betrekking tot verstedelijking. Ambities en ontwikkelprincipes voor ruimtelijke inpassing, het hoe, deze als norm opleggen past niet bij de doelstelling en opbouw van de leidraad. De provincie heeft allerlei instrumenten om de belangen uit de leidraad veilig te stellen. Wij kunnen bijvoorbeeld de ARO laten adviseren, wij kunnen zienswijzen indienen, beroep instellen of een reactieve aanwijzing geven als de gemeente niets doet met de leidraad. De verankering zou u ook een verzwaring kunnen noemen, aangezien die van toepassing is op alle ruimtelijke ontwikkelingen en de oude leidraad was alleen van toepassing op nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Wij zullen het eerste besluit dat die in overeenstemming moet zijn met de waarden zoals vastgelegd, zeker ontraden. Het tweede deel waarin u vraagt 'de toelichting van de bestemmingsplannen bevat een motivering' en dan wilt u toevoegen 'waaruit moet blijken dat voldaan is aan de bepaling in het tweede lid', dat is een mooie aanvulling, maar dan zou u hem gescheiden in stemming moeten brengen, misschien in overleg met de voorzitter bespreken. Het tweede amendement gaat over het vaststellen van de leidraad Landschap en Cultuurhistorie, A21. PS stellen de kaders over het ruimtelijk beleid in de structuurvisie en straks in de Omgevingsvisie en over dat beleid stellen PS ook instructieregels aan gemeenten vast in de PRV en straks in de Omgevingsverordening, maar de leidraad is een nadere uitwerking van ruimtelijk beleid en ruimtelijke kwaliteit en die wordt door GS vastgesteld en ook andere instrumenten op het gebied van ruimtelijke kwaliteit liggen op het niveau van GS, ARO, Ruimte voor Ruimte, PARC, al dat soort adviezen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit liggen bij GS en uiteraard na bespreking van de leidraad in de Statencommissie zoals dat ook met de nieuwe leidraad van 2018 is gebeurd. Wij ontraden deze.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, de leidraad lijkt toch wel zeker kaderstellend. Zou er bezwaar tegen zijn als de leidraad vastgesteld wordt door PS?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Daarmee gaat u dwingend voorschrijven hoe iets eruit moet zien op basis van beelden, en dwingend in de zin van het moet hier aan voldoen, maar wij kunnen niet alles tekenen of schetsen. De leidraad is juist bedoeld als inspiratie voor waar je aan moet denken. Wij moeten motiveren waarom een plan eruit ziet zoals het eruit ziet en als het onvoldoende is, dan sturen wij het terug, het past niet in de omgeving. U moet het anders uitleggen, toelichten en motiveren en ervoor zorgen dat het er beter uit komt te zien. Wanneer u het echt voorschrijft, dan moet tot in detail aangeven worden hoe een huis of gebouw eruit moet zien en dat kan nooit de bedoeling van de leidraad zijn. De leidraad is een beeld, kwaliteit, inspiratiedocument dat schoonheid meegeeft.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Dat deel ik ook, maar zou er bezwaar tegen zijn als de inspiratie
695 vergezeld gaat van een besluit van PS dat wij inspiraties willen meegeven voor het ontwikkelen
van onze mooie provincie of moet dat wat u betreft per se via GS?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Doordat u nu deze wijziging vaststelt, verankert u al de geactualiseerde
Leidraad van Landschap en Cultuurhistorie 2018 in de brede PRV, want dat is het document
700 waaraan getoetst moet worden, dus u doet het al.

De **VOORZITTER**: U zou misschien een keer aan de hand van een aantal concrete
praktijkvoorbeelden in de commissie een oriënterende gedachtewisseling kunnen hebben hoe GS
dat toetsingsbeleid uitvoeren. Langs die lijn kun je ook invloed hebben zonder dat je dat in
705 formele zin doet. U heeft daar niet op te reageren, het is slechts een suggestie.

De heer **KRAMER** (GL): Als uw verhaal klopt, wat moet er dan getoetst worden aan de leidraad?
Als u spreekt over inspiratiebron. Misschien bent u het met mij eens dat het niet helemaal klopt,
want ook al vind ik dat je het in acht nemen op een aantal onderdelen zou moeten handhaven.
710

De **VOORZITTER**: Wat is uw vraag?

De heer **KRAMER** (GL): Of de gedeputeerde het met mij eens is, de huidige leidraad bevat
richtlijnen. Dat is nog altijd meer dan een inspiratiebron.
715

Gedeputeerde **GELDHOF**: Ik begrijp wat u zegt en misschien heb ik niet de juiste woorden
gebruikt. De leidraad 2018 is een verbetering en aanscherping van de leidraad die er lag, wij
hebben er twee jaar over gedaan om dat voor elkaar te krijgen met het werkveld. Hij is
opgebouwd uit ensembles en structuren waarin ambities staan beschreven en waar ambities zijn
720 omschreven en waar ontwikkelprincipes aan gekoppeld zijn. Dat is een hele andere opbouw dan
de leidraad uit 2010 en vergt een andere verankering in de PRV. Gemeenten moeten bij
planwijzingen rekening houden met de ambities en ontwikkelprincipes en afwijking is mogelijk
mits je dat goed motiveert. Gemeenten moeten bij plannen de kansen betrekken, de
kernwaarden, ontstaansgeschiedenis en gemeenten moeten in hun afweging dit als belang
725 meewegen. Als je dit als norm aan gemeenten gaat opleggen, dat past niet bij de doelstelling en
opbouw van de leidraad. Ik blijf het amendement ontraden.

Gedeputeerde **BOND**: Voorzitter. Over een paar maanden gaan wij allemaal weer campagne
voeren en gaat het feest beginnen, na de zomer en dan zullen veel partijen het over maatwerk
730 hebben en over het schrappen van overbodige regels. Daar hebben wij het vanmiddag met elkaar
over. Een aantal fracties vraagt, verliezen wij niet de grip en waarom doen wij dit? Waarom deze
PRV-wijziging? In het coalitieakkoord staat vermeld dat wij het verschil tussen 1,5 en 2 ha voor
een deel van de provincie willen laten vallen, omdat sprake is van een bepaalde willekeur. Dat
wordt overigens meer gemotiveerd dan door sommigen werd gesuggereerd. Waar ik mij als
735 gedeputeerde Landbouw gigantisch voor inzet, is de toekomst van de sector en laat ik beginnen
met de glastuinbouw. Wij weten wat er in Groningen aan de hand is en wij weten dat de minister

van Economische Zaken zegt, wij willen van het gas af en deze sector heeft hij eruit gelicht als voorbeeld, want dat is 3 miljard kubieke meter op jaarbasis. Als je dit vergelijkt met het Spaanse boertje in de zon, is dit vele malen duurzamer, veel meer productie per vierkante meter, weinig watergebruik en hergebruik en op weg naar de emissieloze kassen. Op het beleid van de glasconcentratiegebieden waren wij als provincie voorloper, want wij hebben al een tijdje geleden gezegd en dat hebt u gezien in de visies voor de Greenports, wij moeten die glastuinbouwgebieden concentreren want anders kunnen zij de slag van verduurzaming niet maken en dat betekent investeringen. Ik noem als voorbeeld het Altongebied. Vijf, zes jaar geleden ten dode opgeschreven en nu wordt er nee verkocht aan bedrijven die daar willen zitten. Er wordt een CO₂-leiding aangelegd vanuit de HVC en ze gaan een aansluiting maken op het warmtenet van Heerhugowaard. Dat is de glastuinbouw van de toekomst en daarvoor moet je concentreren, anders kunnen die investeringen niet gedaan worden. Bij de Greenport Aalsmeer idem dito. Ook daar wordt nu een OCAP-leiding aangelegd met CO₂, waardoor de aantrekkelijkheid van het gebied maar ook het voortbestaan van bedrijven gewaarborgd is. Er is daar een groot ondernemersonderzoek gedaan want ondernemers willen naar die concentratiegebieden toe omdat er investeringen gedaan kunnen worden voor de langere termijn en dan hebben wij het over geothermieboringen, bodemonderzoek, aanleg van CO₂-leidingen en de aansluiting op warmtenetten in de omgeving van de glasconcentratiegebieden. Dat is de toekomst, daar zijn wij volop mee bezig en wij zien bepaalde locaties in Noord-Holland waar wij heel goed bezig zijn. De Greenport Aalsmeer, de visie is daar goedgekeurd zonder enig probleem. Er is aan de visie op de glastuinbouw veel voorbereiding voorafgegaan en wat wij zien, want daar zit de spanning op, bij de glasconcentratiegebieden zijn er gebieden die daar niet onder vallen. Daar zijn wij heel duidelijk over geweest dat wij hierin niet gaan investeren. Wij hebben nog een provinciale regeling waarbij wij die bedrijven kunnen helpen met de verplaatsing naar een concentratiegebied, dat is de 10 miljoen euro TWIN-H en wij hebben geld begroot voor het opruimen van verspreid en oud glas. Dat heeft te maken met het landschap, wat laat je achter als die bedrijven weggaan. Wij hebben daarvoor goed beleid in de provincie. Maar wat zie je, in sommige gebieden zitten caravanstallingen of willen ze bedrijfswoningen of zitten gerelateerde bedrijven aan de glastuinbouw, maar niet direct aan de concentratieopgave. Daar hebben wij PLABEKA voor, het Platform Bedrijventerreinen en Kantoren, want dat soort bedrijven kunnen gewoon op een bedrijventerrein. Daar zit de spanning met name in de Greenport Aalsmeer. Wij hebben verschillende keren overleg gehad – u heeft die brief van mij gehad – in verschillende vormen, ook bilateraal. De wethouder Uithoorn is de voorzitter van de werkgroep Ruimte. In februari 2018 hebben wij het er in de stuurgroep nog over gehad, maar ik zet hem op de agenda van de eerstvolgende stuurgroepvergadering om hem te bespreken, want ik vind dat ik de brief van mijn collega-bestuurders serieus moet nemen. Als het gaat om de PRV-wijziging voor de Omgevingsvisie, als daar inderdaad valide argumenten tussen zitten, ik zal het verslag van die Greenportvergadering met u delen, dan kunnen wij dat op dat moment mogelijk herstellen, maar op dit moment zit de spanning vooral op wat ik net heb geschetst. Ik heb ook daar tegen mijn collega's gezegd, het gaat ook om de Greenport Noord-Holland-Noord en om andere bedrijven.

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): In grote lijnen voldoet het, het ging om het maatwerk. Hoor ik u nu duidelijk zeggen, wij gaan nog een keer praten op het moment dat wij dingen tegenkomen die

780 wij niet van elkaar gehoord hebben, dit is een misverstand en ik kan ruimte bieden, dan kom ik dus bij u terug en dan zorg ik dat dat opgelost wordt.

Gedeputeerde **BOND**: Ja.

785 De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Dan kunnen wij de motie in onze zak houden.

Gedeputeerde **BOND**: Deze wordt op de eerstvolgende vergadering van de Greenport Aalsmeer gepland en dan gaan wij het er inhoudelijk over hebben. Dan een ander deel, de zogenaamde grondgebonden bedrijven. Dat zijn bedrijven die enorme investeringen hebben gedaan en
790 daarom niet verplaatst kunnen worden naar een glasconcentratiegebied, maar het zijn er niet al te veel in de provincie. Die kan ik u met name noemen. Dat zijn inderdaad bedrijven dat als ze dat gaan doen, wij als provincie daar voorwaarden aan kunnen stellen. Inderdaad de landschappelijke inpassing, hoe ziet het bedrijf eruit aan de buitenkant en hoe gaan zij dat landschappelijk in het gebied inpassen, want dat zijn best wel grote bedrijven. Daar hebben wij
795 grip op en wij hebben het instrument van het gemeentelijk bestemmingsplan waarop wij zienswijzen kunnen indienen. Dus ook daar hebben wij grip op en dat is heel vaak maatwerk, want dat was de vraag van D66. Ook de vraag, waarom wij dit doen heb ik al gedeeltelijk beantwoord, maar het gaat met name om de ruime interpretatie van gelieerde bedrijvigheid, want dat leidt soms tot ongewenste bedrijvigheid in zo'n glasconcentratiegebied. Ik heb u uitgelegd
800 waarom wij dat niet moeten willen. In de PRV geven wij nu duidelijkheid waaraan die gelieerde bedrijvigheid moet voldoen en daar heb ik het voorbeeld van Alton genoemd. Als je planologische duidelijkheid geeft, dan zien we in Alton dat het ook werkt, want de ondernemers weten waar zij aan toe zijn en zij weten dat als zij in dit gebied gaan investeren en dat zijn echt pittige investeringen, dan kan ik van het gas af maar dan voldoe ik ook aan alles wat ik moet
805 doen voor de productie van mijn product. Dan kijken wij ook naar plantenveredeling, onderwijs met glasopstanden, ik verwijs u naar de opsomming die in de uitvoeringsagenda van de Greenport Aalsmeer genoemd staat. Wij kiezen er met deze PRV-wijzigingen voor om duidelijkheid te bieden, met name naar dat soort bedrijven. Dus geen omzetting naar burgerwoningen en helderheid over gelieerde bedrijvigheid en dan verwijzen naar
810 bedrijventerreinen in de buurt. Daarom zijn wij er zo strikt mee omdat wij zien dat het werkt en omdat wij ervan overtuigd zijn dat het moet als wij de opgave voor de sector willen halen. Ik heb al antwoord gegeven op de vraag van de PvdD die mij citeert en waarin duidelijk wordt dat dit afkomstig is van het debat dat wij hadden over de Omgevingsvisie, maar ik ben ervan overtuigd dat de sector het weet en dat wij een belangrijke rol spelen bij voedselproductie en de manier
815 waarop wij dat over dertig jaar nog steeds moeten kunnen doen, dat wel gebeurt op een manier die wij met de PRV-wijziging willen bereiken, maar dan moeten wij die bedrijven wel faciliteren. De grip erop is heel belangrijk en het verschil wegnemen tussen 1,5 en 2 heeft op zich weinig effect op, laten wij een enorme verrommeling toe. Het antwoord is nee.

820 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. Ik herinner mij het debat over de koers heel goed en ook de toezeggingen. U zei toen dat u het belangrijk vindt dat als wij schaalvergroting stimuleren, dat er eisen aan zitten op het gebied van toename biodiversiteit als eis en als voorwaarde. Verbaast

het u dan dat wij het niet vinden passen dat u nu die schaalvergroting stimuleert zonder enige van die eisen? Dat is toch niet te rijmen met elkaar?

825

Gedeputeerde **BOND**: Ik denk dat u twee debatten over de Omgevingsvisie door elkaar haalt, hoe ziet het er over dertig jaar uit en dat wij het hebben over de sector zoals die nu moet functioneren, want daar zitten grote verschillen in. Met wat u suggereert, ben ik het niet eens, want ik denk dat het met name in de glasconcentratiegebieden gaat leiden tot enorme verduurzaming, juist door geothermieboringen en het gebruik van water, de combinatie met warmtenetten want de concentratiegebieden ligt juist in de gebieden waar dat kan. Ik ben het niet met u eens dat dat nu niet gebeurt, het gebeurt nu al, alleen een aantal komt er nu achter en dat vergt wat meer tijd.

830

835

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Bent u het met mij eens dat als wij over dertig jaar willen dat er inderdaad een grote toename van biodiversiteit is in de landbouw, wij nu moeten beginnen en niet de deur moeten openzetten voor schaalvergroting zonder enige eis op dat vlak?

840

Gedeputeerde **BOND**: Het enige punt waarover wij van mening verschillen en dat zal ook zo blijven, is dat ik zeg dat schaalvergroting niet per se leidt tot minder maar juist tot meer verduurzaming en dat klein niet per se goed is, daar zullen wij over van mening blijven verschillen. Ik zie dat bedrijven die u megabedrijven noemt, wel de bedrijven zijn die dat soort investeringen doen en ook voldoen aan alle nationale en Europese regels voor dierenwelzijn en alles wat erbij komt kijken. Sterker nog, het zijn vaak voorbeeldbedrijven die zelfs meer doen dan wettelijk verplicht is omdat zij die investering kunnen doen. Wij hebben ook nog een andere opgave en ik wil hem toch noemen. In het artikel in de Groene Amsterdammer van vorige week staat een andere opgave, namelijk voeding, groei van de wereldbevolking in relatie tot voeding die geproduceerd moet worden. Wij kunnen allerlei ambities hebben maar als er intussen mensen doodgaan door honger, dan hebben wij een andere discussie. Ik denk dat er Nederlandse bedrijven zijn die voorloper kunnen zijn in de oplossingen voor dat probleem, zoals zaadveredeling en glastuinbouw. A22 ontraden wij op basis van mijn betoog, want in de praktijk blijkt dat sturing op de maximale bouwperceelgrootte niet automatisch leidt tot dat een goede ruimtelijke kwaliteit wordt gewaarborgd, de inpassing en ligging van percelen in het landschap maar ook het gebruik van landschapsinpassingen en gebruik van landschapselementen, zoals beplanting en een goede inrichting zijn gewaarborgd als het gaat om gemeentelijke eisen en onze mogelijkheden voor zienswijzen en wij hebben het al gehad over de ambities en ontwikkelprincipes in de Leidraad voor Landschap en Cultuurhistorie als het gaat om inpassing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied. Uitbreidingen worden altijd ruimtelijk ingepast zoals beschreven in de leidraad. Verder zijn er nog andere beschermingsregiems om u helemaal gerust te stellen, zoals de bufferzone die ook in onze PRV verankerd is. Het loslaten van onderscheid in gebieden leidt tot een gelijk spelveld voor agrarische ondernemers, want dat werd als enigszins willekeurig ervaren. Zij moeten in de gehele provincie voldoen aan dezelfde voorwaarden voor schaalgrootte. A23 wordt ontraden. Het uitgangspunt is dat het vigerende provinciale beleid betreffende concentratiegebieden niet ondermijnd wordt en daarom is bij het formuleren van die afwijzingsregel zoveel mogelijk

845

850

855

860

865

rekening gehouden met de twee pijlers van het concentratiebeleid, namelijk behoud van ruimtelijke kwaliteit en voorkoming van verspreid liggend glas met daaraan verbonden de verduurzamingsambities en -eisen. In uitzonderlijke gevallen kan de provincie het onder randvoorwaarden mogelijk maken dat de gemeente in het bestemmingsplan ruimte kan geven aan een bestaand enkel solitair bedrijf om toch in het buitengebied uit te breiden, maar dit zijn uitzonderingen voor bedrijven die uniek zijn en al grote investeringen hebben gedaan. Ik kan verschillende voorbeelden noemen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Vanzelfsprekend willen wij bedrijven die zich hard inzetten voor duurzame bedrijfsvoering, ook graag steunen. De vraag die ik had gesteld was waarom u kiest voor een algemene regel en niet de algemene regel hanteert dat het niet mag tenzij. Dus dat u het omdraait en daarmee in de maatwerkdiscussie komt, omdat u dan heel specifiek voor die bedrijven die aan die voorwaarden voldoen, een ontheffing moet geven.

Gedeputeerde **BOND**: Dat heeft te maken met een gelijk speelveld voor iedereen in Noord-Holland. Ik vind dat een belangrijk argument. Waar het om gaat is en dat hoorde ik in uw betoog en dat van anderen, heb je grip om dingen te voorkomen die je niet wilt en daarop is het antwoord volmondig ja, dat hebben wij. Dat is de crux. Dan is het een beetje een kip-eidiscussie, doe je dat met een algemene regel of met een uitzonderingsprincipe. Het kan allebei maar wij kiezen voor deze werkwijze, omdat het helder en duidelijk is. Ik heb het gezegd, de solitaire glastuinbouwbedrijven die grondgebonden zijn en die ook hun eigen energiehuishouding vaak hebben waardoor die verplaatsing niet mogelijk is, is ook een argument om deze te ontraden. Wij herhalen nogmaals dat een gemeentelijk besluit om een dergelijke uitbreiding daadwerkelijk toe te staan, echt moet voldoen aan alle gestelde eisen en dat wij dan een zienswijze zullen indienen. De criteria duurzaam karakter, energetische koppeling als het gaat om de omgeving, grondgebonden karakter en de afwezigheid van grondkwaliteit en de ligging op bestaande stedelijke gebieden zijn de argumenten, dus ook deze wordt door ons ontraden.

Mevrouw **KONING** (CDA): Mogen wij even schorsen?

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij vijf minuten schorsen. Ik heropen de vergadering.

Tweede termijn

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Voorzitter. Ik ben blij met de antwoorden van de heer Bond en ik denk dat ze in de Greenportregio ook blij zijn. Het is goed om dat teruggekoppeld te krijgen, die toezegging heb ik ook gehoord, dus in die zin is er geen noodzaak om daarover een motie in te dienen. Wij vertrouwen de gedeputeerde daarin. Wel zijn er een aantal amendementen ingediend en die zullen wij niet steunen, wij volgen het preadvies. Er is een amendement ingediend dat de VVD regardeert, dat gaat over glastuinbouw buiten concentratiegebieden, maar dat gaat een andere richting op. Bovendien is dat voor ons voldoende besproken, dus wij steunen dit amendement niet. Dan het punt weidevogelleefgebieden. Tussendoor zal gekeken moeten worden hoe dat gaat. Noord-Hollands Landschap wordt toch vastgesteld, begreep ik en dan volgt

er een nieuw moment. Ik meende te horen van de gedeputeerde dat er nog een PRV-wijziging
910 aankomt. Als dat zo is dan hebben wij een ander toetsmoment, maar het gaat er vooral om dat er
bij de Omgevingsvisie een goede afweging wordt gemaakt en daar mag dit niet aan in de weg
staan en volgens mij is dat ook niet zo. In die zin denken wij dat dat voor nu afdoende is en is
het goed om er op deze manier over beraadslaagd te hebben.

915 Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter, eerst over de weidevogelleefgebieden. Wij zijn blij dat de
meerderheid van de Staten een zorgvuldig proces wil volgen, zodat wij de gebieden nu
handhaven en in zijn totaliteit bekijken bij de Omgevingsvisie en dan bekijken welk
beschermingsregiem passend is. De glastuinbouw, onze vragen over de
uitbreidingsmogelijkheden van grondgebonden bedrijven zijn beantwoord en wij zijn blij dat er
920 nadrukkelijk randvoorwaarden worden gesteld aan landschappelijke inpassing en verduurzaming.
Fijn dat de gedeputeerde opnieuw in gesprek wil om te kijken hoe ze verder kunnen. Het
onderscheid gecombineerde en grootschalige landbouw, wij snappen de wens die er is en in het
Koersdebat is besproken, is het wat ons betreft niet zo dat groot altijd niet duurzaam betekent
en klein duurzaam, dus dat er bedrijven zijn die willen kijken hoe zij duurzaamheid in hun
925 bedrijfsvoering willen opnemen, heel graag. Wel in het verlengde van het Koersdebat denk ik dat
het goed is om met elkaar te kijken hoe wij dat soort randvoorwaarden die wij wel opnemen bij
grondgebonden glastuinbouw, ook een plek kunnen geven in onze Omgevingsvisie dat ook daar
landschappelijke, dierenwelzijns- en duurzaamheidswaarden wel op een juiste manier verankerd
worden.

930 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Ik wil nog een keer terugkomen op het gebrek aan motivering. De
gedeputeerde Ruimte heeft gezegd dat deze wijzigingen alleen maar nodig zijn omdat je de
winkel moet openhouden tijdens de verbouwing of nog belangrijker, het gaat om het kloppend
houden van de regeling. Wat heeft het verhogen van het bouwvlak van 1,5 naar 2 ha te maken
935 met kloppend houden? Temeer omdat de gedeputeerde Landbouw zei, die wijziging van 1,5 naar
2 is om willekeur te voorkomen. Ik wil graag uitgelegd krijgen waarom 1,5 wel willekeur is en 2
geen willekeur. Het viel ons op dat in de beantwoording het grootste deel van de spreektijd van
GS werd ingenomen door de gedeputeerde Landbouw, wat onzes inziens benadrukt dat het
vooral gaat om de agrarische sector, wat niet wil zeggen dat dit slecht is. Ik stel het alleen maar
940 vast.

De **VOORZITTER**: De ene gedeputeerde kan woordkariger zijn dan de andere gedeputeerde.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): U hebt gelijk, kwantiteit en kwaliteit zijn twee geheel verschillende
945 begrippen. Wij vragen ons wel af wie er voordeel heeft bij de maatregelen onder het motto de
winkel openhouden, kloppend houden. De glastuinbouw buiten concentratiegebieden wordt als
volgt gemotiveerd, er zijn grote investeringen gedaan en daarom mag je uitbreiden, maar ik ken
veel bedrijfstakken waarin ontzettend grote investeringen worden gedaan maar waar we niet
zonder meer altijd zeggen, omdat u veel heeft geïnvesteerd, mag u in strijd met alle geldende
950 regels daarom uitbreiden. Het is geen deugdelijke motivering. Er is gezegd, de PRV-wijzigingen

zijn in goed overleg met gemeenten en stakeholders tot stand gekomen, maar met wie is er precies overlegd? Voor ons nog een hele hoop openstaande vragen.

955 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, dank voor de verhelderende antwoorden die als ik het zo mag samenvatten, misschien een verschil in politieke stijl aan het licht hebben gebracht waar wij uit behoedzaamheid eerder redeneren bijvoorbeeld de solitaire kassen en vergroten van de bouwoppervlakten vanuit de 'nee, tenzij' en laat de aanvrager maar motiveren waarom hij aan de voorwaarden voldoet, lijkt het erop en dat kan ook dat het college vooral vanuit de ja, mits versie redeneert. Wat ons betreft zou dat de motivatie waarom iets niet kan, bij ons neerleggen. Dat 960 draait het een beetje om maar het is een keuze, het doel is hetzelfde, dus dat kunnen wij volgen. Ik sluit mij aan bij de opmerkingen van D66 over het terugbrengen of weer opnemen van de duurzaamheidsvereisten als wij straks met de Omgevingsvisie aan de slag gaan.

965 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Vindt u niet dat beleid op de toekomst gericht moet zijn?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Volgens mij is alle beleid op de toekomst gericht, want anders hebben wij het over verslaglegging en geschiedschrijving.

970 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Volgens mij hoorden wij de gedeputeerde net zeggen dat dit beleid niet op de toekomst is gericht, omdat hij vindt dat in de toekomst meer aan biodiversiteit in de landbouw moet worden gedaan, maar dat het op dit moment nog niet de bedoeling is. Wat vindt u daarvan?

975 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Volgens mij hoorde ik de gedeputeerde zeggen dat wij op dit moment de winkel open moeten houden en ervoor zorgen dat de boel in lijn blijft totdat we in de Omgevingsvisie veel verder gaan kijken dan dit moment. Dat is het moment waarop duurzaamheid terug op de agenda moet komen.

980 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik heb de gedeputeerde verschillende keren horen zeggen, wij houden de winkel open, maar ik versta daar heel iets anders onder, want wij hadden zelf een winkel. De gedeputeerde heeft ons niet kunnen overtuigen van het feit waarom gronden die nu in het natuurbeheerplan niet langer zijn aangewezen als weidevogelleefgebied, niet ontgrendeld kunnen worden. Wij blijven bij ons besluit en zullen tegen stemmen. Voor het overige kunnen wij ons niet aan de indruk onttrekken dat in deze Staten het dualisme volledig zoek is. 985

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. Groot is niet per se minder duurzaam hoorde ik de gedeputeerde zeggen, maar dat is vaak wel het geval, zoals keer op keer uit onderzoek blijkt. De enorme afname van de biodiversiteit is met name het gevolg van de intensivering van de landbouw en daarom is het zo belangrijk dat de toename van biodiversiteit een voorwaarde wordt 990 voor agrarische ontwikkeling, een eis, zegt de gedeputeerde zelf. Maar nu komt hij daarop terug en zet de deur wagenwijd open voor de intensieve veehouderij die niet duurzaam is. Wat nu gaat gebeuren is dat in de komende jaren totdat wij de Omgevingsverordening vaststellen, in het zuidelijke deel van de provincie enorme schaalvergroting zal plaatsvinden, en dat wij vervolgens

995 als mosterd na de maaltijd in de verordening met regels komen, maar dan is het te laat. Als wij over dertig jaar een duurzame landbouw willen, dan moeten wij daar nu mee beginnen en niet in tussentijd besluiten nemen die dat doel nog verder wegdrijven. Daarom een amendement.

Amendement 245/23-04-18

Nee tegen megastallen

1000

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 23 april 2018

Besluiten uit het besluit behorende bij de voordracht te schrappen N en O

1005

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, CU/SGP

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt deel uit van de beraadslagingen.

1010

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Dank GS voor de beantwoording. Ik neem aan dat de gedeputeerde gelijk heeft als zij zegt dat de toevoegde 1350 ha weidevogelkerngebied al in 2016 als kerngebied was benoemd in het Natuurbeheerplan. Ik kon dat zelf niet terugvinden, maar als dat echt zo is, dan accepteren wij dat. Wat betreft het behoud van het regiem weidevogelleefgebieden op de gebieden buiten de kerngebieden, het mag duidelijk zijn dat wij dat niet willen en dat regiem moet eraf op de plekken waar geen vergoedingen gelden. Wij begrijpen dat GS dit op een volgend moment gaan aanpassen en over andere regiems gaan praten. Het mag duidelijk zijn dat wij geen voorschot willen nemen op open Noord-Hollands landschap. Wij stemmen daar nu uitdrukkelijk niet mee in, maar wij begrijpen dat de discussie bij de Omgevingsvisie wordt gevoerd en dat dan de regiems worden gewijzigd op kaart 4.

1020

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Wij zijn overtuigd door de antwoorden van de gedeputeerde over de gelieerde bedrijvigheid en goed dat u dat in de Greenport wilt agenderen. Over de grootschalige landbouw zijn wij wat minder overtuigd. U heeft gezegd, in het coalitieakkoord worden allerlei argumenten genoemd, dat heb ik even nagekeken en er staat: "Een mooie mix van verschillende bedrijfsstijlen en groottes zal de leefbaarheid en diversiteit van het platteland vergroten." Dat is een mooi statement, maar dat moeten wij waarmaken en dat is nou precies wat hier niet gebeurt in de voorliggende PRV. Misschien zijn er bij de formatie van deze coalitie allerlei geheime memo's geschreven waarin argumenten zijn genoemd.

1030

De **VOORZITTER**: Die zijn er niet geschreven.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): U kunt het zich niet herinneren?

1035

De **VOORZITTER**: Nee, er behoort niks geheims, dus er is geen sideletter, om die beladen term in dit verband maar even te noemen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Daar ben ik ontzettend blij mee.

De **VOORZITTER**: Maar die indruk moet dus ook niet gewekt worden.

1040

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik vind het belangrijk dat wij de argumenten borgen, maar dat gebeurt nu niet. U zegt, wij willen onnodige regels afschaffen – daar kan niemand het mee oneens zijn – maar wel zo dat we negatieve consequenties voorkomen. Als je iets afsprekt in de Koers 2050 dan moet je wel beginnen met lopen. De gedeputeerde zegt nu dat er een verschil is tussen het
1045 beleid voor de korte termijn en de ambities voor de toekomst. Dat vind ik nogal kortzichtig en ik vind het heel jammer dat D66 nu akkoord gaat met zo'n stap om die eisen weg te laten. U heeft de consequentie van dit betoog al kunnen zien. Omdat de duurzaamheid op geen enkele wijze geborgd is in de nieuwe versie, willen wij artikelen 26 en 26.a. uitstellen bij de vaststelling van de wijziging totdat wij onze visie in de Omgevingsvisie hebben kunnen vaststellen.

1050

De heer **KRAMER** (GL): A20 over de waarden van landschap en cultuurhistorie. Mevrouw Geldhof zegt dat die waarden nu niet in de leidraad zitten, dat zou mogelijk kunnen zijn gezien de manier waarop dat ding is opgesteld, maar dan zitten wij wel met een probleem. Ik citeer even de
1055 definitie in het begin van onze verordening: "Landschappelijke waarden, de essentiële elementen en kenmerken van landschappen fysiek van aard, zoals beschreven in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie." Des te meer reden om artikel 15 vandaag niet te wijzigen. Het systeem is nog niet helemaal rond, moet ik constateren. De suggestie van mevrouw Geldhof om de twee besluiten apart in stemming te brengen, neem ik graag over als de voorzitter mij dat toestaat. Dan A21.

1060

De **VOORZITTER**: Ik moet precies voorgelegd krijgen van wat er in stemming gebracht moet worden en wat niet.

De heer **KRAMER** (GL): Dat ligt er ook.

1065

De **VOORZITTER**: Het is mij niet duidelijk wat u nou apart in stemming wilt brengen.

De heer **KRAMER** (GL): Mijn voorstel is om van A20 eerst te stemmen over het eerste lid en daarna over het tweede lid.

1070

De **VOORZITTER**: Nou goed, ik ben vandaag in een soepele bui, maar formeel kan het niet. Er hadden gewoon twee gescheiden amendementen moeten zijn. Maar dan doen we het maar een keer zo.

1075

De heer **KRAMER** (GL): Fijn, dank u wel. Ik kom over het principe graag een keer met u te spreken. A21, gaat over het vaststellen van de Leidraad door PS. Als de kernkwaliteiten die nu nog in artikel 15 staan, er niet zouden worden uitgesloopt, dan hoefde die bepaling niet maar dat gebeurt wel. Daarom vind ik het essentieel zeker als die waarden alsnog in dat stuk worden opgenomen, want daar gaan wij over, dat zijn de belangrijkste ankers die wij in de verordening

1080 willen leggen, die komen dan in de bijlage en die moet worden vastgesteld door PS. Ik merk trouwens op dat wij als PS wel meer stukken vaststellen waar een kader in zit maar een heleboel andere zaken en dat hoeft op zich niet erg te zijn. Ik hoorde net de vraag, wat wil je nou eigenlijk met de huidige leidraad. Ik kan mij voorstellen dat dit ingaat bij de eerstvolgende bespreking van de leidraad. Ik denk dat het handig is omdat de leidraad intussen alweer gewijzigd is, dat dat
1085 ding nog een keer in de commissie wordt besproken en dan kunnen wij het er nog over hebben of wij tot een gemeenschappelijk standpunt kunnen komen, maar in formele zin van toepassing voor de volgende periode. A22, grotere agrarische bedrijven. Tegen de samenvoeging van grootschalige bedrijven en gecombineerde bedrijven hebben wij geen bezwaar, het gaat erom of je dit op 1,5 of 2 ha zet. Als je op dit moment bij huidige uitbreiding van bedrijven moet kijken
1090 volgens onze huidige verordening dat er geen afbreuk wordt gedaan aan landschappelijke waarden van de omgeving, dat element in ieder geval geborgd moet zijn en dat je niet naar 2 ha toe moet. Anders zeg je, al die jaren is dat criterium waardeloos geweest. De heer Bond heeft het over landschappelijke inpassing en ruimtelijke kwaliteit garanderen, los van het feit dat dat niet zo gemakkelijk via de leidraad kan worden opgelegd, maar dat gaat door en dan kijken wij naar
1095 de landschappelijke inpassing en de ruimtelijke kwaliteit, maar hier gaat het om de beoordeling of de uitbreiding wel kan op die plek gezien de kwaliteit van de omgeving. Daar neem je automatisch afstand van als het voorstel van GS wordt overgenomen. Iets dergelijks geldt ook voor het laatste amendement, grenzend aan het stedelijk gebied – de vraag is of de kwaliteit van het stedelijk gebied dat kan hebben – een ontwikkeling toestaan van 2 ha of meer, dan ga je
1100 bedrijven uitbreiden in het landelijke gebied en dan hoor je niet alleen naar landschappelijke inpassing te kijken of ruimtelijke kwaliteit, dan moet je kijken of dat kan. Ik handhaaf mijn amendementen.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. Nog even ingaand op de weidevogelleefgebieden waarvan
1105 het nog steeds weidevogelleefgebieden zijn. Wij hebben opdracht gegeven over hoe je tot een versimpeling van beschermingsstructuren kunt komen, waardoor het sneller helder is wat ergens als regiem geldt. Dat loopt. Ik heb zowel VVD als CDA horen zeggen, dat beslissen wij bij de Omgevingsvisie maar dat proces loopt enige tijd. Wij zullen het er bij de Omgevingsvisie ongetwijfeld over hebben, maar wat er precies uit het onderzoek komt, is iets dat eigenlijk
1110 verankerd moet worden in de Omgevingsverordening. Het is dus niet zo dat als wij het er vandaag over hebben en voor de zomer gaat de Omgevingsvisie ter visie, dat u na de zomer ineens een compleet nieuw regiem heeft, want het is een complex geheel en het moet integraal en in samenhang bekeken worden, dus zorgvuldig omgaan met beschermingsregiems. Hoe u dat wilt zien en wat verschillende partijen daarover gezegd hebben en of u er wel of niet voor bent,
1115 wordt een aparte discussie over de beschermingsregiems, daar komen wij ongetwijfeld mee bij u terug. Er wordt inderdaad veel over landbouw gezegd en dat is terecht vanwege vele veranderingen in de landbouwsector waarvan wij vinden dat die goed geregeld moeten worden, dus terecht dat hier veel aandacht voor is. De vraag uit eerste termijn of wij willen onderzoeken hoe het in het kader van de PRV-wijziging om de termijn, bestemmingsplannen zouden moeten
1120 worden aangepast om die korter te maken dan tien jaar. Daar heb ik inderdaad een en ander over gezegd dat het eigenlijk bij de voorliggende PRV-wijziging zou moeten zijn, maar bij nader inzien is het beter dat wij dit meenemen – dat is gaande de rit geweest en dat had ik u wellicht eerder

moeten doorgeven - bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie en vertaling daarvan in de verordening. Het gaat om een fundamentele wijziging van de regels met betrekking tot de
1125 vertaling van de verordening in bestemmingsplannen, dus dat vooral te doen bij de discussie over de sturingsfilosofie die wij in het kader van de Omgevingsvisie hebben. Een wijziging van artikel 44 past daarom minder goed bij de wijzigingen van de PRV die nu in ontwerp voorligt en meer beleidsarm is en meer het noodzakelijke onderhoud betreft. GL heeft gevraagd hoe het zit met de Leidraad Cultuurhistorie 2018. Die is door GS vastgesteld en besproken in de commissie
1130 R&W en de opmerkingen uit deze vergadering op de leidraad zijn verwerkt in de definitieve versie die door GS op 10 april jl. is vastgesteld en inmiddels is gepubliceerd. Ik stel voor om bij de volgende aanpassing van de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie het proces zodanig in te steken dat wij deze samen met u als PS vaststellen.

1135 Gedeputeerde **BOND**: Voorzitter. Nog even ter geruststelling en de inbreng van de heer Kramer, artikel 15 juncto artikel 26 lid 2 blijft van toepassing waarin de bevoegdheid van de provincie zit in het kader van uw zorg over voldoende grip. Er zit verschil tussen korte en lange termijn. Je hebt dat wat er nu speelt en waarbij je moet voorsorteren op datgene wat je wilt, maar wij gaan het met elkaar nog uitgebreid hebben over de middellange en lange termijn bij de
1140 Omgevingsvisie.

De **VOORZITTER**: Wij zijn gekomen bij het moment van stemming.

Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter. Ik wil melden dat ik mij onthoud van stemming over de
1145 aangekondigde amendementen en de PRV vanwege mijn positie in de raad van Medemblik.

De **VOORZITTER**: A20 in twee gescheiden stellingen. Stemverklaringen?

De heer **LEEVER** (ONH): Hetzelfde argument geldt ook voor mij in verband met mijn positie
1150 binnen de gemeenteraad.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders van lid 1 van A20 vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP en PvdD, de overige leden daartegen, zodat dat deel van het amendement is verworpen. Dan lid 2. Voorstanders handopsteken. De voorstanders zijn de fracties D66, PvdA,
1155 SP, CDA, GL, PvdD, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat dat deel van het amendement is aanvaard. Dan A21. Stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PVV, PvdD en CU/SGP, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Dan A22. Stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken. Dat zijn de fracties GL, SP, de PvdD, de overige leden
1160 tegen, zodat het amendement is verworpen. Dan A23. Stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, 50plus, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Dan A24. Stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PVV, PvdD, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Dan de voordracht.
1165 Stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken?

Dat zijn de fracties SP, GL, PVV, PvdD, 50plus, CU/SGP, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard.

9. Statenvoordracht 27 Verhogen exploitatiebijdrage OV-concessies Noord-Holland-Noord 2018-2028

De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter. Openbaar vervoer is een kerntaak, dat geldt voor de hoofdlijnen van het R-Net maar zeker ook voor de fijnmaziger verbindingen. Omdat Noord-Holland-Noord omvangrijk en relatief dun bevolkt is, zal het altijd lastig blijven het concessiegebied goed te bedienen en tegelijkertijd de kosten onder controle te houden. D66 onderstreept het belang van het sociale aspect van openbaar vervoer, keuzevrijheid impliceert dat zij die niet over een auto beschikken, ook in staat moeten zijn om te werken, te recreëren of te zorgen in onze mooie provincie. Deze voordracht versterkt die mobiliteit en daar is voor geknokt. Wij danken GS voor de voordracht en geven complimenten aan de PvdA voor haar inzet. Het toont aan dat meedoen, besturen en verantwoordelijkheid nemen ook de kans geeft om de prioriteit te voorzien van een extra. D66 houdt de komende periode oog op de implementatie van de concessie Noord-Holland-Noord, omdat bereikbaarheid voor iedereen een kerntaak is, maar ook een uitdaging.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter. Ik ga de tekst voorlezen van mijn collega Marco Deen, die vanwege ziekte thuiszit. Mijn fractie steunt het verhogen van de exploitatiebijdrage met als doel een aantal verbeteringen en aanpassingen in het voorliggende conceptvervoersplan. Een kritische noot blijft wel dat wij de specifieke pilot Huizen voor deelfietsen niet kunnen steunen, omdat wij dit een te groot bedrag vinden en dit soort initiatieven wat ons betreft door de markt moeten worden opgepakt en niet door de provincie. Het niet steunen van de pilot Huizen is echter geen kritiekpunt om voordracht 27 niet te steunen, wij steunen hem dus.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Wij ronden vandaag een lang en soms ook heftig debat af over de OV-concessie Noord-Holland-Noord. Allereerst dank aan al degenen die hier nauw bij betrokken zijn geweest, zowel aan degenen die de plannen hebben uitgelegd als aan degenen die hun zorgen over het nieuwe lijnennet hebben geuit. Tijdens twee avonden in Schagen georganiseerd door de provincie en Connexxion, is een goede toelichting gegeven op het toekomstige vervoersplan. Veel lijnen worden versterkt, maar helaas moeten sommige lijnen vaak gedeeltelijk verdwijnen, meestal omdat uit reisdata blijkt dat er maar vier personen per dag gebruik maken van de bus. In de periode van terinzagelegging heeft Connexxion veel verbetersuggesties binnengekregen en deze waar budgetneutraal en passend binnen het beleid, al overgenomen. Dat is mooi. Er waren ook een paar verbetersuggesties die wel binnen het beleid passen, maar niet budgetneutraal zijn. Hier verdient de PvdA complimenten, deze voorstellen zijn door hen gecategoriseerd en er is aangegeven om welk bedrag het ongeveer gaat. Mijn fractie ondersteunt dat van harte en stemt in met het voorstel om extra financiële middelen beschikbaar te stellen. Is daarmee alles opgelost? Nee, helaas zullen sommige reizigers hun reguliere buslijn gaan missen, dat hoort helaas bij het maken van keuzes als de financiële middelen schaars zijn. Maar mijn fractie is er wel van overtuigd dat er een goed alternatief is, tijdens de

1210 informatieavonden is ook de werking van het OV Flexsysteem toegelicht. Met de introductie van dit systeem is in de regio toch een dekkend netwerk van OV. Ik snap heel goed dat het even wennen is, maar met de juiste hulp en toelichting moet dat goed komen. Ik roep de provincie en met name Connexxion dan ook op hierover goed te communiceren en hulp te bieden waar nodig.

1215 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. In de laatste commissievergadering is hier uitvoerig over gesproken, er is een intensief traject aan voorafgegaan van overleggen met diverse betrokkenen in geheel Noord-Holland-Noord. De PvdA is tevreden over de voordracht waarin onze verbetervoorstellen zijn verwerkt, dank daarvoor, en de extra aandacht voor het voor- en natransport bij het OV, waar de PVV niets voor voelt, maar dat vinden wij een belangrijk item. Wij realiseren ons terdege dat met dit vervoersplan niet alle wensen van reizigers zijn gehonoreerd.

1220 Dat bleek in de laatste commissievergadering en vorige week nog uit mails van ondernemers uit Schoorl. Wat betreft de route door Schoorl hopen wij dat Connexxion nog een keer wil overleggen met de betrokken ondernemers of zij iets kunnen oplossen, maar wij moeten kijken of dat binnen het budget zal kunnen. Wij vinden dat door de provincie en Connexxion op basis van de gegevens en het beschikbare budget een goede dienstregeling is samengesteld, waarbij wij blij

1225 zijn dat het systeem vraag gestuurd vervoer op steeds meer routes wordt toegepast. Wij hopen dat dat nog meer gaat gebeuren, want dat is de toekomst om iedereen zoveel mogelijk van OV te voorzien. Terecht wordt in de voordracht gesteld dat de middelen gedurende de concessies anders kunnen worden ingezet. Het vervoersplan is een levend document en dat moet het ook zijn, dat op basis van ervaringen bijgesteld moet worden. Hoe krijgt de tussentijdse evaluatie

1230 vorm en waar kunnen reizigers terecht met hun suggesties als een bepaalde lijn niet goed loopt? De PvdA zal de uitwerking van het vervoersplan in de praktijk actief volgen en daarbij de praktijk van buurtbussen en een betere combinatie met OV betrekken en zo mogelijk komen met verbetervoorstellen.

1235 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter. Als het aan GS ligt, zal met ingang van de nieuwe OV-concessie Noord-Holland-Noord per 22 juli 2018 een flink aantal reguliere buslijnen geheel of gedeeltelijk worden opgeheven dan wel in frequentie verlaagd. GS hebben de voorgenomen opheffingen en frequentieverlagingen tot op heden niet openbaar willen maken. De plannen zijn echter wel voorgelegd aan de gemeentebesturen en verder valt uit het openbare document

1240 Addendum Vervoersplan Noord-Holland-Noord 2017-2018 van Connexxion van 17 februari jl. te reconstrueren op welke lijnen de dienst per 22 juli a.s. zal verslechteren. Toen wij in de commissie vroegen naar de opheffing van lijn 5 in Alkmaar kregen wij het verwijt dat wij nodeloos onrust veroorzaakten en dat wij passagiers op die lijn op het verkeerde been hebben gezet. Toen GL vervolgens – volkomen terecht – vroeg wat de meerkosten van handhaving van

1245 lijn 5 zijn, kregen ze daarop gewoon een concreet antwoord. Dan is de conclusie toch helder dat GS lijn 5 willen opheffen. Uit het voorstel van de PvdA dat nu aan de orde is, valt gewoon te concluderen dat lijn 164 buiten de spits op zaterdag en zondag verdwijnt. Nog op de valreep kregen wij een brief van de ondernemers uit Schoorl-Centrum waarin zij hun zorgen uiten over het verdwijnen van buslijn 151 uit Schoorl-Centrum, ook natuurlijk de schuld van de SP dat wij

1250 dat gelekt hebben want ze weten het wel dat 151 daar weggaat. Wij hebben in de commissie in totaal 24 insprekers gehad die met hart en ziel hebben gepleit voor behoud van hun buslijnen en

1255 zij vertolkten nog eens de boosheid van vele anderen die geen auto hebben, omdat zij geen rijbewijs hebben of geld voor een auto. Zij reizen meestal over afstanden waarvoor de fiets voor hen geen alternatief is. Tot de gedupeerden behoren ook mensen die geen auto willen bezitten, omdat zij autogebruik niet duurzaam vinden. Voor hen als autolozen is OV alleen bruikbaar als netwerk. Buslijnen zijn niet uitsluitend van belang voor de mensen die in de directe omgeving van een buslijn wonen en werken. Zij zijn onderdeel van het netwerk en als zodanig onmisbaar voor autolozen van elders. De voordracht beoogt een klein gedeelte van de voorgenomen verslechtingen terug te draaien, een klein minimaal gedeelte van alle verslechtingen. Extra

1260 investeren lijkt ons niet helemaal de juiste omschrijving voor het voorstel, niet de vlag die de lading dekt. De voordracht spreekt over extra ritten die erbij komen, terwijl deze ritten vandaag gewoon in de dienstregeling staan. Voor de SP is het voorstel van de PvdA bij lange na niet genoeg en dat is onze kritiek op deze voordracht. Volgens de tot nu toe bekende plannen zullen er enkele verbeteringen in de dienstregeling worden doorgevoerd en zullen daarnaast op

1265 sommige plaatsen belbussen worden geïntroduceerd. GS gaan ervan uit dat deze verbeteringen bij elkaar budgetneutraal moeten worden doorgevoerd en daardoor elders verslechtingen onvermijdelijk zijn. Lastenverhogingen worden hier gecompenseerd met lastenverlagingen elders. Anders gezegd, budgetverhogingen voor verbeteringen worden wel degelijk mogelijk gemaakt door bezuinigingen elders. Dan zegt de heer Heijnen, met de schaarse middelen kunnen wij niet anders, maar u hebt als coalitie net vorige maand nog 60 miljoen euro verdeeld aan van

1270 alles en nog wat, dus zo schaars zijn de middelen niet. Tot de verbeteringen die nu worden doorgevoerd, behoort ook de inzet van elektrische bussen. In het bestuursakkoord Zero Emissie regionaal openbaar vervoer per bus van 22 maart 2016 waarin de provincie via IPO partij is, is afgesproken dat de transitie naar zero emissie busvervoer niet ten koste mag gaan van de

1275 reiziger en niet ten koste van de dienstregeling van het regionale busvervoer. Anders gezegd, voor de investering in elektrische bussen moeten extra middelen buiten het bestaande budget worden gezocht, gevonden en beschikbaar gesteld. Ik heb nog steeds niet gezien uit welk budget de meerkosten van elektrische bussen afkomstig zijn. Dit zijn helaas niet de eerste opheffingen van bussen in Noord-Holland-Noord in de korte recente periode. Eerder besloten GS ook al tot

1280 opheffing van de reguliere lijnen 138 van Enkhuizen naar Bovenkarspel, Grootebroek Andijk en Wervershoof en lijn 161 van Alkmaar naar Ursum. Mijn fractie keert zich nu tegen de volgende ronde in de afbraak van het regionale busvervoer. Omdat wij het voorstel van de PvdA volstrekt onvoldoende vinden en dat heb ik al beargumenteerd en gemotiveerd, dienen wij een motie in.

1285 **Motie 11/230418**

Instandhouding buslijnnet Noord-Holland-Noord

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 23 april 2018

1290 *Wij stellen u voor het volgende besluit te nemen:*

Overwegende dat:

- *Vanwege de sociale en economische betekenis en met het oog op duurzaamheid verdere verslechtingen in het aanbod van regionaal busvervoer niet langer verantwoord zijn;*

- 1295
- *Voor een eerlijke individuele keuzevrijheid het aanbod van regionaal busvervoer op zijn minst gelijke tred zou moeten houden met de vergroting van het provinciaal wegennet in Noord-Holland-Noord;*
 - *Inzet van elektrische bussen niet ten koste mag gaan van de dienstverlening.*

1300 Verzoeken GS:

- *Te onderzoeken hoeveel budget beschikbaar kan komen door bijvoorbeeld besparing op geplande belbussen door het niet opheffen van bestaande reguliere buslijnen, besparing op het budget voor nieuwe investeringen in uitbreiding van het provinciale wegennet, besparing op de uitgaven van dienstauto's en huurauto's voor het vervoer van de leden van het college en financiering van elektrische bussen uit afzonderlijke aanvullende middelen;*
 - *Aan de hand daarvan een plan uit te werken voor een beter dekkend netwerk van reguliere buslijnen in Noord-Holland*
- 1305

1310 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fracties SP, 50plus

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Gaat u tegen de voordracht stemmen?

1315 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Dat hangt af van of onze motie wel of niet wordt aangenomen, maar ik zal u een heldere en duidelijke stemverklaring geven over ons standpunt bij de voordracht.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Of u voor of tegen gaat stemmen, daar geeft u nog geen duidelijkheid over.

1320

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Daar geef ik nog geen duidelijkheid over. Dat heeft u goed begrepen.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Voorzitter. U geeft van de week ook al in de krant aan dat het college voortaan met een 2^e klas OV-kaart moet gaan reizen. Is dat landelijk of provinciaal beleid van de SP?

1325

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Daar heb ik werkelijk geen idee van. Ik constateer alleen dat de provincie een tamelijk groot bedrag aan dit vervoer uitgeeft en dat de provincie tegelijkertijd niet de mensen die afhankelijk zijn van de bus – daar ben ik er als autoloze en rijbewijsloze zelf een van – niet van dienst wil zijn. Dat is de controverse die ik schets en die wij als SP ook landelijk schetsen. Als je wel bestuurders op een zeer comfortabele maar ook dure manier laat vervoeren, dan moeten wij dat met onze buspassagiers ook doen. Dat is landelijk SP-beleid.

1330

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): U zegt dat u niet weet of dat landelijk of provinciaal beleid is. Uw gedeputeerde in Zuid-Holland rijdt gewoon in een dienstwagen en uw gedeputeerde in Noord-Brabant ook. Ik zou u willen meegeven dat de PVV-gedeputeerden in Limburg in 2011 hebben gezegd, wij gaan alleen nog maar met het OV en na vier maanden met hangende pootjes

1335

terugkwamen omdat zij niet voldoende tijd hadden om dat te gaan doen. Als u zegt, onze gedeputeerden moeten voortaan met het OV, dan moet u zich ook realiseren dat wij meer
1340 gedeputeerden nodig hebben dan nu. Bent u het met mij eens dat wij dan meer kosten moeten maken?

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Dat ben ik helemaal niet met u eens. Als u zegt dat een PVV-gedeputeerde al na vier maanden niet uit de dienstregeling van het busvervoer kwam, dan zeg ik
1345 twee dingen, laat hem bij mij in de leer komen, dan laat ik hem zien hoe ik mij uitstekend per OV kan verplaatsen maar tegelijkertijd dat het heel leerzaam is omdat je dan aan den lijve ondervindt wat de tekortkomingen, hiaten en gebreken van ons huidige regionaal OV zijn.

De heer **TIJSSENS** (D66): De heer Bruggeman beheerst de kunst van het debat door wat spanning
1350 in de lucht te laten hangen, maar het lijkt mij volstrekt evident dat als de SP straks omdat haar motie niet is aangenomen, de voordracht verwerpt, u bevestigt dat het betere de vijand is van het goede en u schiet uzelf in de voet. Ik begrijp dat niet, licht u dat eens toe?

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Er zijn natuurlijk grenzen. Het voorstel dat er nu ligt, ik zeg niet dat
1355 dit onze definitieve motivering is om voor of tegen de voordracht te stemmen, maar het voorstel dat gepresenteerd wordt als investeren in het OV terwijl het niks anders is dan een enorme verschraling van het OV waarbij elf buslijnen geheel of gedeeltelijk zullen worden opgeheven en met dit voorstel wordt gezegd, laten we op een paar van de elf buslijnen nog een paar ritjes rijden, als je dat verkoopt als investeren in OV, dan vraag ik mij af of wij aan dit soort misbruik
1360 van woorden onze steun moeten geven.

De heer **TIJSSENS** (D66): Investeren is een economisch begrip. Wij hebben in de commissie vastgesteld dat het geen bezuinigingsronde is. Wij stellen vast dat er extra geld bijkomt. Wanneer mag het dan wel een investering heten?

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Dan moet u het antwoord op mijn technische vragen even nalezen waarin GS erkennen dat dit helemaal geen investering is en zeker niet in de zin van het Bbv. Ik had ook nog gevraagd, als wij als SP voorstellen doen om de jaarlijkse exploitatielasten van wat dan ook te mogen verhogen, dat is wat wij hier doen, mogen wij dat dan voortaan als investeren
1370 verkopen? Nou, daar hadden GS een heel kort antwoord op, nee dat mogen jullie niet en dat mogen jullie dus ook niet.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, hoewel de PvdD vertrouwen heeft dat de aankomende concessie NHN een correcte invulling is van het programma van eisen dat wij eerder hebben opgesteld, en wij geloven dat meer mensen de bus zullen nemen, zien wij ook dat er niet voldoende geld richting OV gaat. De vandaag voorgestelde extra exploitatiebijdrage is slechts een klein stapje in de goede richting, maar eentje die wij wel zullen steunen. Daarom dienen wij
1380 mede de motie in die GL zo meteen indient.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Voorzitter. Deze verhoging geeft de mogelijkheid om op het conceptvervoersplan dat in onze ogen een prima vertaling is van het programma van eisen, een aantal verbeteringen door te voeren met dank aan de PvdA, heel veel complimenten want ik weet hoeveel werk en hoeveel tijd u dat gekost heeft om het allemaal uit te zoeken. De PvdA heeft de juiste dekking gevonden om de gewenste wijzigingen door te voeren. Zou de gedeputeerde na deze vergadering zo snel mogelijk het vervoersplan beschikbaar willen stellen zodat iedereen erbij kan en graag een duidelijke uitleg van wat het flexsysteem inhoudt?

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter, ik vervang de woordvoerder verkeer van GL. In mei 2017 is de concessie NHN 2018-2028 gegund aan Connexxion. Het concept-Vervoersplan heeft aanleiding gegeven tot veel discussie. De PvdA heeft op basis van reacties van inwoners en gemeenten een aantal aanpassingsvoorstellen gedaan die vandaag ter besluitvorming voorliggen. GL wil de PvdA, met name de heer Papineau Salm, complimenteren met zijn inzet. De voorstellen zijn echte verbeteringen van het concept-Vervoersplan en GL voelt geen enkele behoefte daar iets aan af te doen. Een spitsbus tussen Egmond aan Zee en Castricum is beter dan geen bus en het toevoegen van ritten aan de scholierenlijn van Schagen naar Julianadorp heeft het leed voor deze doelgroep zeker verzacht. GL constateert ook dat er een onderliggend probleem is dat vandaag niet op de agenda staat, maar wel bepalend is voor de discussie. Dat probleem is dat er in de provincie structureel te weinig geld gereserveerd wordt voor OV. Met investeringen die noodzakelijk zijn voor het verduurzamen van het wagenpark en die wij van harte ondersteunen, betekent dat bij gelijkblijvende middelen een verschraling van het aanbod met alle gevolgen van dien voor de inwoners van de Noordkop. Wij hebben daarom herhaaldelijk gepleit voor extra middelen, helaas zonder resultaat. Onze inbreng vandaag is kleiner en praktischer.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): U bent blij met de voorstellen van de PvdA, wat hebben de gebruikers van lijnen 5, 9, 10, 11, 28, 30, 32, 31, 34, 131, 132, 150, 151, 155 en 157 en 158 en 163 daaraan, die allemaal hun bus geheel of gedeeltelijk kwijtraken? Hoe gaat u aan hen vertellen dat u zo blij bent met het voorstel van de PvdA?

De heer **KRAMER** (GL): Wat wij delen met de SP is de gedachte dat er veel meer moet worden geïnvesteerd in het OV en dat dat moet leiden tot een dekkend OV-systeem waarbij het niet alleen gaat om de bus. Dat kan niet van de een op de andere dag en daarom onderschrijven wij het initiatief van de PvdA, maar wij willen dat wel graag opplussen. Dat kunnen wij wel degelijk verantwoorden naar de bevolking. Wij steunen de voorstellen die voorliggen, alle kleine beetjes helpen. Inwoners en scholieren zijn echt beter af met de voorgestelde aanpassingen als het concept-Vervoersplan je referentie is. Maar dat is natuurlijk ook waar de schoen wringt. In de echte wereld is dat namelijk niet de referentie van onze inwoners. Zij pakken nu een bus die straks verdwijnt, zij pakken een bus die straks veel minder gaat rijden. Wij dienen daarom een motie in om in aanvulling op de voorstellen van de PvdA, de aanpassingen nog iets te verruimen. Concreet stellen wij voor om aan scholierenlijnen in overleg met de scholen twee ritten per dag toe te voegen, de lijn tussen Egmond aan Zee en Castricum in stand te houden zoals zij nu is en voor de inwoners uit De Hoef in Alkmaar een oplossing te zoeken die gelijkwaardig is aan de

huidige verbinding van De Hoef naar het ziekenhuis. In totaal is daarmee voor de gehele concessieperiode een bedrag van 7 miljoen euro gemoeid. Daar hebben wij vrijdag informatie over ontvangen. Als dekking stellen wij u voor middelen beschikbaar te stellen vanuit de algemene reserve.

Motie 12/230418

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 23 april 2018

Constaterende dat:

- *Over het concept-Vervoersplan voor het OV in NHN veel maatschappelijke discussie is;*
- *De fractie van de PvdA is gekomen met een aantal aanpassingen die een verhoging van de exploitatiebijdrage noodzakelijk maken;*
- *Ook met die aanpassingen het aanbod van het OV in Noord-Holland-Noord op een aantal plekken verder verschaalt.*

Van mening dat:

Een aantal aanvullende aanpassingen wenselijk zijn, te weten:

(1) Het toevoegen van een tweetal ritten aan scholierenlijn 652;

(2) Het in stand houden van de bestaande verbinding tussen Egmond aan Zee en Castricum (lijn 164);

(3) Het bieden van een gelijkwaardige oplossing voor de huidige lijnen 1 en 5 in Alkmaar;

De extra exploitatiebijdrage voor deze aanpassingen (ongeveer 7 miljoen euro voor een periode van 10 jaar) redelijk is en de provincie over voldoende middelen beschikt om deze investering te plegen.

Dragen het college op:

- *Het concept -Vervoersplan in lijn met bovenstaande aanvullende aanpassingen te wijzigen;*
- *De noodzakelijke verhoging van de exploitatiebijdrage te financieren uit de algemene reserve*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, 50plus, PvdD, ONH

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Als eerste opnieuw complimenten aan de heer Papineau Salm want het college heeft niet veel meer gedaan dan op zijn initiatiefvoorstel een voordracht voor u te maken. Ik dank de heer Tijssens voor zijn bijdrage, ik heb daar niet direct vragen aan ons uit gedestilleerd. Ik ben enigszins verrast door de bijdrage van de PVV zeg ik heel eerlijk, maar wel opgewekt verrast, omdat het onderdeel deelfietsen geen deel uitmaakt van deze voordracht. Dat onderwerp is al anderhalf jaar geleden besloten en op dit moment zijn wij bezig met een

evaluatie van het project. Nogmaals, ondanks dat u heeft aangegeven dat dat niet van materiële invloed zal zijn op de besluitvorming over de voordracht, maar dit is niet expliciet onderwerp daarvan. Het CDA geeft aan, communiceer heel goed over wat er precies gaat gebeuren en dat is uiteraard de bedoeling. Wij hebben aangegeven dat wij de extra inzet wel evalueren, omdat wij denken dat het goede aanvullingen zijn, maar proof of the pudding is in the eating en in de praktijk moet het zich nog bewijzen. Wanneer er weinig reizigers gebruik van maken, dan is het zonde om dat in stand te houden en is het misschien verstandiger om uw extra bijdrage op enig moment op een andere wijze in te zetten en die ruimte hebben wij zo besproken in de commissie. Als er zaken zijn waar mensen nader bij betrokken willen worden of als mensen klachten of voorstellen tot verbetering hebben, dan kunnen zij terecht bij Connexxion, bij de provincie of ROCOV. Er zijn voldoende adressen om hun opmerkingen en ideeën te bespreken en daar zullen wij zoveel mogelijk rekening mee proberen te houden. De SP heeft een exposé gehouden waarin geen vragen aan mij gesteld zijn, maar ik spreek de verwachting uit dat wij het niet snel eens zullen worden over het OV in Noord-Holland, ook niet in Noord-Holland-Noord. Maar u maakte een opmerking waarvan ik uitdrukkelijk afstand neem, namelijk dat wij zaken niet openbaar hebben willen maken. Het klopt dat er onderwerpen zijn waarover wij vanwege de concurrentiegevoeligheid geheimhouding opleggen, maar hier spraken wij over de publieksvriendelijke versie van de dienstregeling. Het is niet zo dat ik gezegd heb dat het college die niet openbaar wil maken. Ik heb aangegeven dat wanneer de voltallige commissie van oordeel zou zijn dat er vandaag niets meer zou wijzigen, wij dan twee weken geleden een publieksvriendelijke versie van de dienstregeling openbaar hadden kunnen maken. Dat was niet het geval en dat snap ik heel goed, natuurlijk wacht je het debat af, maar dan is het ook niet logisch dat je een dienstregeling openbaar maakt op het moment dat die nog aan wijzigingen onderhevig kan zijn, want dat leidt alleen maar tot meer verwarring omtrent de definitieve dienstregeling. Dat is de opmerking die ik in de commissie gemaakt heb.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Mijn vraag was en is, waarom is niet op het moment dat u al wist wat Connexxion voorstelde en waarop u bent ingegaan, waarom heeft u dat toen niet vrijgegeven? Ik heb een hele hoop sprekers horen zeggen, we gaan dadelijk evalueren, mag iedereen meepraten. Waarom heeft het afgelopen jaar niemand mogen meepraten over waar wij nu mee geconfronteerd worden?

Gedeputeerde **POST**: Dat is helemaal niet waar. Iedereen heeft mee mogen praten, er zijn avonden georganiseerd voor gemeenten en voor reizigers. De aanbidding van Connexxion heeft voor u ter vertrouwelijke inzage gelegen. Het is flauwekul dat niemand heeft mogen meepraten. U kunt elke maand opnieuw uw gedachten en ideeën over OV in de commissie kenbaar maken. En zoals u en ik weten, daar maakt u ook gretig gebruik van elke maand.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Was het nou vertrouwelijk of niet?

Gedeputeerde **POST**: Het aanbod van Connexxion is inderdaad vertrouwelijk en dat heeft voor u als Staten ter inzage gelegen. Overigens, op grond van de Provinciewet kunt u altijd alle informatie krijgen die u wenst. Dat u niet mee hebt kunnen praten, is aperte nonsens. Ten slotte,

1510 ik heb de SP er nog nooit op kunnen betrappen dat zij een voorstel over het OV dat tot doel had om het voor de reiziger beter, sneller en betrouwbaarder te maken, steunde, dus ik verwacht niet dat dat vandaag anders zal zijn. Als u het er nou over heeft, wie er nou goed is voor het OV, dan kan dat niet de SP zijn, want nogmaals, u heeft nog nooit voorgestemd. Dan de moties. De vraag van GL om de noodzakelijke verhoging van de exploitatiebijdrage te financieren uit de algemene
1515 middelen. Ik moet deze motie ontraden. Eerst de inhoudelijke kant en dan kom ik straks op het financiële. U vraagt om het toevoegen van extra ritten scholierenlijn 652. De twee extra ritten in het voorstel van de PvdA zijn tot stand gekomen na overleg tussen Connexxion en het Regiuscollege en in dit overleg is naar voren gekomen dat het verwachte aantal scholieren niet zodanig is dat nog meer ritten te rechtvaardigen zijn. De extra lunchritten die passen bij het
1520 gegeven dat leerlingen steeds meer halve dagen les gaan hebben, en daarnaast kan men ook nog gebruik maken van de trein. Het college heeft aangegeven begrip te hebben waarom meer ritten vervoerskundig niet veel soelaas zouden bieden.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Zou u het een goed idee vinden om dat nog even te verifiëren
1525 bij de scholen, want mijn informatie is dat ze het net te beperkt vinden.

Gedeputeerde **POST**: Ik heb geen enkel probleem om dat alsnog te verifiëren, maar dat is wel wat er tussen het college en Connexxion is besproken. Dan lijn 164. De meerkosten bedragen ongeveer 310.000 euro per jaar, maar die bedragen zijn wel indicatief. Dat stond volgens mij ook
1530 in de beantwoording. Het gemiddeld aantal reizigers per rit bedraagt buiten de spits ongeveer twee of drie en daarom wegen de meerkosten niet op tegen het extra aantal reizigers dat je daarmee bedient, te meer omdat er voor reizigers tussen Egmond aan Zee en Castricum een alternatief is om met de bus naar Alkmaar te reizen en vervolgens met de trein naar Castricum. Dan lijn Alkmaar 1 – Vijfde Hoef. Stelt u voor zeven dagen in de week, een rechtstreekse
1535 verbinding De Hoef Ziekenhuis Centrum vervalt, rechtstreeks De Hoef Station blijft en dat is met lijn 1. De verbinding naar andere bestemmingen in Alkmaar kan via Station Alkmaar. Lijn 1 rijdt in de spits ieder half uur, daarbuiten ieder uur. Vanaf het station naar bijvoorbeeld het ziekenhuis kan straks met bijvoorbeeld lijn 2, maandag tot en met zaterdag elk kwartier overdag en in de avond en op zondag ieder half uur. Dan is een extra aandachtspunt van uw motie dat de
1540 meerkosten aanzienlijk zijn en dat betekent dat op het moment dat wij daarin zouden bewilligen, er sprake is van een wezenlijke wijziging ten opzichte van de aanbesteding en daar komen wij juridisch gewoon niet mee weg. Dat betekent dat wij opnieuw de aanbesteding voor het totale OV in Noord-Holland-Noord zouden moeten ingaan en dat wil ik u ten eerste, ten eerste ontraden. Dan de motie van de SP en 50plus. Daar geldt voor wat betreft een beter dekkend netwerk
1545 mutadis mutandis als het gaat om de kosten, min of meer hetzelfde als wat ik net in de richting van GL heb aangegeven. Ook deze motie wordt ontraden. In de offerte van Connexxion worden überhaupt geen belbussen aangeboden. Connexxion biedt flexvervoer aan en zij maken gebruik van bestaande taxiondernemingen. Zij investeren niet in eigen materieel en dat is bij belbussen wel het geval. Daarom is het jaarbedrag van Connexxion in haar offerte relatief laag – ik kan in
1550 openbaarheid uiteraard geen mededelingen doen over de concrete cijfers – ten opzichte van het reguliere OV en het volledig terugbrengen van de verdwenen reguliere buslijnen kost aanzienlijk meer. Dat staat niet in verhouding tot de kosten van het aangeboden flexvervoer. Dat is geen

optie vanwege eerder genoemde juridische overwegingen. De financiering van elektrisch vervoer is niet te kwantificeren, de bussen zijn besteld en in productie. Wij hebben daar ook geen bedrag
1555 aan gehangen. De besparingen op eventuele nieuwe investeringen in uitbreidingen van het provinciale wegennet. Daarmee zou u ons opdragen om ons niet te houden aan de kaders die eerder door u zijn vastgesteld en daar heb ik veel moeite mee en lijkt het mij geen zinvolle exercitie. Voor de besparing op uitgaven van dienst- en huurauto's, ik kan daar niet direct een antwoord op bedenken, maar in ieder geval geldt daarvoor wat ook door mevrouw Kaamer van
1560 Hoegee is aangegeven. Wij hebben eerder daar de discussie over gevoerd en volgens mij was een van de belangrijkste argumenten. Overigens constateer ik dan maar dat de SP-collega's in Amsterdam terwijl daar toch een aanzienlijk beter dekkend netwerk OV is dan bijvoorbeeld in Noord-Holland-Noord in uw beleving, wel degelijk gebruik maken van de dienstauto, dus daar is dat kennelijk niet zo'n probleem. Maar hoe dan ook, dat voor ons college een dienstauto niet een
1565 vervoermiddel is maar een verlengstuk van ons kantoor en dat betekent dat wij daar bellen en dat is niet handig als je in het OV zit, omdat wij vaak vertrouwelijke zaken bespreken. Ik kijk met een schuin oog naar de commissaris, volgens mij ziet hij en ook wij een dienstauto als een stuk veiligheid voor ons. Wanneer je 's nachts om een uur naar huis rijdt, dan ben je niet altijd meer even helder en ik geloof dat er ervaringen zijn met mensen die zich op dat moment in de vangrail
1570 hebben gereden. Daarmee heb ik vrij uitgebreid antwoord gegeven op de reden waarom wij als college deze moties beide ontraden.

De **VOORZITTER**: Er is even naar mij gehint. Het is een beetje een evergreen van de SP, de dienstauto's. U gaat eraan voorbij dat een viertal jaren geleden een aanzienlijke besparing op het
1575 gebruik van dienstauto's heeft plaatsgevonden in deze provincie en daar was alle aanleiding voor, moet ik eerlijk zeggen. De gedeputeerde heeft het argument al genoemd en dat reken ik ook tot mijn zorg, en dat is veiligheid. Ik zou het volstrekt onverantwoord vinden als er nog een verdere substantiële bezuiniging op dienstauto's zou plaatsvinden, omdat dat rechtstreeks ten koste gaat van de veiligheid van de gedeputeerden en ik vind dat PS daar enig open oog voor
1580 mogen hebben.

Tweede termijn

De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter. Het lijkt mij heel goed dat u opkomt voor het college en voor
1585 hen het besloten vervoer als optie in de lucht houdt. De concessie duurt tenminste tien jaar en in die periode staat Noord-Holland-Noord niet stil. Er kan aanleiding komen om naar de lijnvoering te kijken als voor een knelpunt geen realistische oplossing ontstaat. Voor nu willen wij het Vervoersplan de kans geven zich te bewijzen. D66 staat zeker open voor verbetervoorstellen die onderweg ontstaan, maar dan moeten die wel op deugdelijke wijze gefinancierd worden.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter. Het is bekend dat elektrische bussen in de aanschaf aanzienlijk duurder zijn dan dieselmussen. Dat is nou eenmaal zo, daar is niks mis mee. Ook in de exploitatie blijkt inmiddels, want in de regio Amstelland Meerlanden blijken ze langzamer te rijden dan dieselmussen, dus je hebt meer bussen nodig vanwege het opladen en dat kost meer
1595 geld en dat weet iedereen die ook maar een beetje verstand van busvervoer heeft. De

gedeputeerde maakt mij niet wijs dat zij geen bedrag heeft gekregen voor de inzet van elektrische bussen. Dat zal zij misschien niet gekregen hebben, maar dat zit natuurlijk wel verstopt in het aanbod van Connexxion. Laten wij dat nog maar eens een keer goed uitzoeken en wat mij betreft gewoon navragen bij Connexxion, hoe hebben jullie dat gedaan. Mijn hoofdpunt is dat wij vandaag staan aan de vooravond van echt een kaalslag in het regionale busvervoer van Noord-Holland-Noord. Elf lijnen die geheel of gedeeltelijk verdwijnen en de SP probeert te redden wat er te redden valt. Dan krijgen wij te horen van de gedeputeerde, jullie doen nooit voorstellen voor verbetering van het OV. Nee, daar komen wij niet eens aan toe, want wij moeten hier continu aan de slag zijn met het tegengaan van ...

Gedeputeerde **POST**: Ik maak hier bezwaar tegen want voor de tweede keer worden mijn woorden onjuist weergegeven. Ik hecht eraan dat de afgevaardigde van de SP mij letterlijk citeert en niet een eigen interpretatie daaraan geeft.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Ik heb meegeschreven en u zegt: "De SP doet nooit voorstellen voor verbeteringen." Dat gaan wij in het verslag wel een keer nazoeken.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, ik heb aangegeven dat de SP nog nooit een voorstel voor OV gesteund heeft en dat is wezenlijk iets anders.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Dat geef ik u toe maar mijn verweer blijft hetzelfde. Het klopt dat wij in veel gevallen kritisch geweest zijn over investeringen in HOV, omdat wij zeiden, wij zien het nut er niet van in – en dat is inmiddels bijvoorbeeld in IJmuiden wel bewezen – en je legt allemaal busbanen neer voor een heleboel geld en vervolgens moeten vanwege budgettaire redenen de bussen worden opgeheven. En dan nog een voorbeeld, wij steunen nooit voorstellen voor verbetering, wij hebben ooit na de moedwillige ondergang van de Fast Flying Ferry een lijvig rapport gemaakt waarin wij aangeven hoe de boot kon blijven varen zonder of met nauwelijks subsidie. Dat is gewoon van tafel geveegd, daar is nooit een serieuze bespreking van geweest. Dus dat wij geen voorstellen steunen voor verbeteringen, ik hoop dat ik u nu wel citeer, dat is niet waar en waar slaat het op, terwijl wij hier alleen maar het ene na het andere verslechteringsvoorstel over ons heen krijgen. In de interrupties is ook gezegd, we gaan dadelijk evalueren met inspraak. Ik stel vast dat het uitsluitend aan de SP te danken is geweest dat mensen in ieder geval in al die plaatsen, Callantsoog, Bakkum, noem maar op, waar ze allemaal vandaan kwamen, dat het uitsluitend aan de SP te danken is geweest dat ze inderdaad wisten wat er gebeurde.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Hoe kijkt de SP aan tegen vervoer op maat en de groei? U haalt nu niet de winst binnen, maar het gaat de komende tijd wel gebeuren. Op Texel is dat gebeurd, dit plan zit er vol van, daar willen wij mee doorgaan. Bent u bereid om aan de mensen die u vertegenwoordigt, uit te leggen dat dat een vorm van vervoer is waarvan je het moet hebben? Daar mag wat mij betreft in de toekomst meer geld naartoe. U heeft het alleen over de grote bussen die leegrijden.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): De bussen rijden niet leeg, ik zit er zelf vaak genoeg in om te
1640 constateren dat dat niet waar is. Als u zegt, er moet meer geld komen voor belbussen, flexibel
vervoer of hoe u het ook noemt, dan zijn wij het eens, want u kent ons standpunt. Wij zijn
ontzettend groot voorstander van flexibel vervoer, vervoer op maat, belbussen, als het maar in
aanvulling is op het bestaande reguliere hoofdlijnnnet. Maar hier worden gewoon buslijnen
geschrapt en als schaamlap wordt een belbusje aangeboden. Ik zou u graag mijn recente eigen
1645 ervaringen met de belbus een keer willen vertellen maar mijn spreektijd is op, maar dat zou ik u
niet willen aandoen.

De heer **ZOON** (PvdD): In de motie die u heeft ingediend, staat een heel lijstje met dingen, onder
andere investeringen uitbreiding wegnnet waar wij natuurlijk zeer voor zijn om daar het geld uit
1650 te halen, maar ook dienstauto's, een zeer specifiek lijstje. Is het een specifiek lijstje of kan ook
gezocht worden naar andere middelen?

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Het antwoord is ja.

1655 Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Voorzitter. U heeft het steeds over eigenlijk oneigenlijke
belbussen. Daar was u ook bij Texel heel erg tegen. De Texelhopper zou nooit wat worden. Bent
u het met mij eens dat er nog nooit zoveel mensen in het OV hebben gezeten sinds daar
maatwerk wordt aangeboden?

1660 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Dat weet ik niet meer, want ik heb gisteren even op de website van de
Texelhopper gekeken en daar staat: "Met ingang van 1 januari 2018 publiceren wij in opdracht
van Connexxion geen vervoerscijfers meer." Dus ik weet helemaal niet of dat zo'n succes
geworden is, dat vond ik wel verdacht. U heeft overigens wel gelijk dat het aantal buspassagiers,
er zitten nu jaarlijks 110.000 mensen in de Texelhopper, dat is ietsje meer dan ooit in de
1665 opgeheven bus 29. Maar ik stel een aantal dingen vast. In de verkiezingscampagne van Texel was
het hoofdthema de enorm hinderlijke toename van het autoverkeer op Texel en dat is kennelijk
niet verminderd door de Texelhopper. U weet ook dat de toename van het busvervoer
voornamelijk veroorzaakt is door de toename van toerisme. Het belangrijkste wat u er vergeet bij
te vertellen, is dat wij in totaal 1,8 miljoen euro in de Texelhopper hebben gestopt. Als wij dat in
1670 regulier busvervoer hadden gestopt, dan was het aantal nieuwe reizigers nog veel groter
geweest.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Maatwerk is voor de VVD een goede optie en ik vind het
jammer dat de SP daar tegenstander van blijft. U zegt net nog, er zijn nog nooit zoveel auto's op
1675 Texel geweest, maar ze hebben ook nog nooit zoveel toeristen gehad. Ik woon in Den Helder en
ik zie ze gaan, dus ik weet hoeveel verkeer daar plaatsvindt. Ik vind het jammer dat u zo negatief
bent over de belbus, want juist hiermee blijven er meer OV-mogelijkheden voor de mensen die
met het OV willen reizen. Ik hoop dat u het met mij eens bent dat Connexxion geen lege bussen
laat rondrijden als het niet nodig is. Als u zegt dat die bussen normaal gesproken vol zouden
1680 zitten, dan vraag ik mij af waarom ze door Connexxion geschrapt zouden worden.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. In de richting van de heer Bruggeman, investeringen in het HOV en de bussen die daar rijden. Volgens de heer Bruggeman worden er dure investeringen gepleegd om vrijliggende busbanen aan te leggen en worden vervolgens de bijbehorende bussen opgeheven, maar niets is minder waar. In Velsen in de vrijliggende infrastructuur is absoluut niet geschrapd in de lijnvoering en in Noord-Holland-Zuid is er niet geschrapd in de lijnvoering. Dat is ook weer aperte flauwekul en het gaat niet alleen om reistijdwinst, het gaat ook om de betrouwbaarheid van aankomsttijden, het kunnen halen van de volgende aansluiting, het gaat om comfort en de verhoging van frequentie en daarom investeren wij in hoogwaardig OV, R-Net en dat was in Noord-Holland zo succesvol dat de productformule zelfs is overgenomen in de hele Randstad, Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland. Als u zegt, wij zijn voor een goed OV, dan antwoord ik u met: u heeft nog nooit in de afgelopen zeven jaar, in de afgelopen periode in deze collegeperiode een voorstel op het gebied van OV en de verbetering daarvan gesteund. Niet een voorstel.

De **VOORZITTER**: Wij zijn bij de stemming aangekomen. M11, bestaat er behoefte aan stemverklaringen?

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Als wij het zo mogen lezen dat het een voorbeeld is om budget te zoeken, dan zullen wij voor stemmen.

De heer **KRAMER** (GL): Wij zullen voor stemmen met de kanttekening dat wij de motie uitleggen als een zoektocht naar meer geld voor OV en dat wij ook streven naar een beter netwerk inclusief flexvervoer.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, ONH, 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M12. Stemverklaringen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Wij zijn positief over de verbeteringen die de PvdA realiseert en goed dat er extra budget komt voor extra knelpunten. GL doet een voorstel om nog een aantal knelpunten op te lossen, wij zijn er niet van overtuigd dat die op dit moment heel urgent zijn, maar wij vinden het goed om in de toekomst te kijken hoe wij vaker op basis van feedback van inwoners een oorspronkelijk voorstel kunnen verbeteren met extra budget. Ik stem tegen deze motie en voor het voorstel.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PVV, ONH, 50plus, PvdD, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan de voordracht.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Het voorstel wordt gepresenteerd als verbetering en dat is het niet, het is het iets minder erg maken van een verslechtering, maar om verwijten te voorkomen zullen wij ondanks dat wij dit binnenskamers pure volksverlakkerij vinden, met de grootst mogelijke tegenzin voor stemmen.

1725

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Die zijn er niet, zodat de voordracht unaniem is aanvaard.

10. Statenvoordracht 26 Investerings ten behoeve van oplossen Fietsknelpunten

1730

De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter. Wij zijn heel blij met deze voordracht, want het maakt middelen vrij die gereserveerd staan voor de broodnodige versterking van de fietsinfrastructuur in Noord-Holland. De financiële injectie omvat twee componenten, 16 miljoen euro wordt gestoken in het oplossen van knelpunten in de eigen provinciale fietsinfrastructuur. Ik verwacht

1735

dat alle partijen voor deze investering zijn, maar daardoor rest een bedrag van 7 miljoen euro voor de andere componenten, de subsidies voor gemeenten waarbij de provincie de helft bijdraagt aan verbetering van de gemeentelijke fietsinfrastructuur door het oplossen van het benoemde knelpunt. Stel dat gemeenten met heel veel goede projecten komen en de subsidiepot heel snel leeg is, dan gaat D66 ervan uit dat GS dit tijdig bespreken met PS en op dat moment zal er meer inzicht zijn in het fietsmobiliteitsplan en het provinciale hoofdfietsnetwerk die in wording zijn. Op dat moment kunnen PS afwegen waar de provincie staat en wat er nog nodig is.

1740

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter. Ook deze tekst is van de heer Deen. Deze voordracht is het voorstel om de komende twee jaar tot 2020 te investeren in het oplossen van de meest urgente fietsknelpunten op provinciaal en gemeentelijk gebied. Er worden twee bedragen genoemd, 16 miljoen euro om het provinciaal areaal op te lossen en 7 miljoen euro voor gemeentelijke knelpunten. Dat vinden wij een goede zaak, mede omdat de focus op provinciale knelpunten ligt, de 16 miljoen euro. Wij zijn blij dat de gedeputeerde heeft aangegeven dat knelpunt ZKL251, het wegvak Vogelenzang-Bloemendaal niet op de lange baan wordt geschoven maar dat er meer tijd nodig is om in te passen. Zoals ook in de commissie al aangegeven, wij steunen deze voordracht.

1745

1750

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Voorzitter. De PvdA staat achter deze plannen om een impuls te geven aan het fietsnetwerk van Noord-Holland. Wij willen voor uitvoering wel een oproep doen aan GS om burgers en stakeholders actief te betrekken. Dit zijn de mensen of groepen die bij wijze van spreken elke stoeptegel in het gebied kennen, mensen die zich vrijwillig inzetten om de uitvoering van beleid te verbeteren en draagvlak in de samenleving te vergroten. Maar vrijwillig is niet vrijblijvend, dus laten wij er binnen de provincie voor kiezen om de inbreng van stakeholders serieus te betrekken bij de uitwerking van het beleid. Hoe gaan wij dit borgen? De oplossingsrichtingen voor de knelpunten op provinciaal areaal worden in de reguliere PMI-cyclus opgenomen. De PvdA zou graag zien dat dit ook op een interactieve kaart wordt gezet en dat hier ook alle plannen van de verschillende overheden op komen of vergeleken kunnen worden, evenals de stand van zaken. Het is immers een proces dat altijd in beweging is. De PvdA vindt het belangrijk dat fietsknelpunten en hiermee ook het fietsnetwerk blijvend verbeterd kunnen worden voor jong en oud en voor alle andere doelgroepen toegankelijk is. Een interactieve kaart met de fietsplannen en de stand van zaken zou hierbij behulpzaam zijn.

1755

1760

1765

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Het is goed dat wij als provincie nu daadwerkelijk werk gaan maken van het verbeteren van de fietsinfrastructuur in Noord-Holland. Het is tijd dat wij in
1770 Nederland de fietsinfrastructuur echt serieus gaan nemen. Nog al te vaak lijkt het erop dat
wegbeheerders de ambitie voor fietsers wat lager leggen dan voor automobilisten. Zo is het op
veel plaatsen nog heel gebruikelijk om gaten in het asfalt te dichten met betonklinkers, op
fietspaden worden kruisingen aangelegd met haakse bochten en gaan verkeerslichten voor
fietsers pas op groen als je eerst op een knopje drukt. Allemaal zaken die voor de auto-
1775 infrastructuur ondenkbaar zouden zijn. Wij ondersteunen het voorstel om te gaan investeren om
onze eigen infrastructuur te verbeteren en ook om gemeenten te ondersteunen bij de knelpunten
op hun grondgebied. Wij willen u vragen daarbij zoveel mogelijk gebruik te maken van lokale
expertise en denkkraft van omwonenden. Kunt u ons aangeven hoe u van plan bent dat te gaan
doen? Kunt u toezeggen dat u de Fietsersbond om advies vraagt over voorlopige ontwerpen voor
1780 onze eigen infrastructuur? Wij maken ons wel zorgen over de realisatie. In het verleden bleek
vaak dat gemeenten niet voldoende geld hadden, waardoor provinciale gelden ook niet besteed
konden worden. Het is daarom goed dat GS vooraf hebben geïnventariseerd hoe groot de
bereidheid van de gemeenten is. Toch vinden wij het belangrijk om de vinger aan de pols te
houden. Op welke manier willen GS de voortgang monitoren en PS op de hoogte houden? Wij
1785 willen namelijk kunnen bijsturen als blijkt dat projecten toch niet gerealiseerd gaan worden.
Tenslotte, in de commissie hebben wij ook gesproken over het rechte trekken van de tunnel onder
de N525 bij Laren. GS konden toen niet antwoorden omdat er schriftelijke vragen waren gesteld.
Inmiddels zijn de antwoorden op die vragen binnengekomen en hebben GS aangegeven nog geen
besluit te hebben genomen over het rechte trekken.

1790

De heer **DE GRAAF** (CDA): Bij de betrokkenheid van gemeenten bij projecten die mogelijk niet
gerealiseerd kunnen worden, denkt u dan ook aan verhoging van de subsidie van 50%?

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik heb in de commissie aangegeven dat wij onze middelen moeten
1795 afstemmen op wat wij willen bereiken. Als blijkt dat het percentage een bottleneck is voor
gemeenten, zou dat een van de opties kunnen zijn maar daar wil ik nu niet op vooruitlopen. Ik
roep op om te monitoren en kom bij ons terug zodat wij kunnen bijsturen als het nodig is. Mijn
vraag is, kan de gedeputeerde aangeven welk besluit u gaat nemen over het rechte trekken van de
tunnel, wanneer u het gaat nemen en welke informatie van PS nodig is om dat een positief besluit
1800 te laten zijn?

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Wij gaan investeren ten behoeve van het oplossen van
fietsknelpunten. Nog enkele opmerkingen over dit onderwerp en drie vragen. Het fietsverkeer zit
in de lift. Vooral de opkomst van de elektrische fiets speelt een grote rol. Het wordt daardoor
1805 drukker op de fietspaden met als gevolg dat het aantal knelpunten aanzienlijk toeneemt.
Nederland telt inmiddels meer fietsen dan inwoners. Uit onderzoek van de BOVAG blijkt dat
Nederland vorig jaar naar schatting 22,7 miljoen aan fietsen telt. Onderzoek van Veilig Verkeer
Nederland geeft aan dat het daardoor steeds onveiliger wordt op de Nederlandse fietspaden.
Daar draagt natuurlijk de opmars van de elektrische fiets ook een steentje aan bij. Hierdoor is de
1810 drukte op de fietspaden de laatste jaren enorm en ook speelt de diversiteit aan fietsen een

- enorme rol. Allerlei soorten fietsen krijgen op hetzelfde stukje weg met behoorlijke snelheidsverschillen met elkaar te maken. Dat is mede dankzij de speciale elektrische fiets, die wij de speed pedelec noemen. De hoge snelheid en daardoor korte reisduur maken fietsverbindingswegen zeer interessant. De combinatie van fietssnelwegen en de daarbij
- 1815 behorende speed pedelecs hebben de potentie om mensen eindelijk uit de auto te krijgen en daardoor de druk op de wegen te verminderen. Dat heeft grote voordelen voor vermindering van files, lagere onderhoudskosten van wegen, luchtkwaliteit en gezondheid van de fietsers. Het is niet zo vreemd dat de specifieke doelgroep van 50-plussers voor de snelle fiets kiest. Op een dag ben je de dagelijkse files gewoon spuugzat en aangezien de auto best comfortabel is, duurt het
- 1820 soms nog veel langer om met je auto bij je werk te komen dan met de fiets. De Fietzersbond heeft een zeer gedetailleerd onderzoek uitgevoerd naar de knelpunten op het fietsnetwerk en komt op een totaal van 308 knelpunten op provinciaal en gemeentelijk niveau. Zonder de Fietzersbond hierover te raadplegen, maakt u hieruit een eigen selectie zowel voor provincie als gemeenten. Mijn vraag is, had dit niet iets correcter gekund? Wel gebruik maken van de kennis
- 1825 van de Fietzersbond, maar bij de selectie zo bleek tijdens het inspreken van de Fietzersbond in de commissie, zijn geen plannen gemaakt over samenwerking met de Fietzersbond. Voor de komende twee jaar tot 2020 stelt u uit de reserve Fietsinfrastructuur 23 miljoen euro beschikbaar, voor de provincie 16 miljoen en voor de gemeenten 7 miljoen euro. Voor dit laatste bedrag komt er een subsidieregeling met het principe: op is op. 23 miljoen euro zit nu nog
- 1830 precies in de reserve. In de begroting lezen wij dat de reserve Fietsinfrastructuur per 31 december 2019 wordt opgeheven. Een vraag aan de portefeuillehouder, gaat u in 2020 verder met het oplossen van fietsknelpunten en zo ja, hoe wordt dat daarna dan gefinancierd? Wij lezen dat u gaat werken aan een beleidsstuk over het oplossen van knelpunten, maar als wij de knelpunten bekijken, dan zien wij dat die vooral technisch zijn gekarakteriseerd. Te smal, te
- 1835 weinig capaciteit, te druk en te lange wachttijden. Op zich is dit bruikbaar maar is het niet gewenst vanuit de gebruikers te werken en rekening houdend met de burgers in dit proces? Daar horen ook de kinderen en ouderen bij en wat veilig is voor kinderen, is ook veilig voor ouderen. Bent u bereid in het nieuwe fietsknelpuntenbeleidsstuk ook van deze groepen gebruik te maken?
- 1840 De heer **DE GRAAF** (CDA): Voorzitter. Het CDA hecht veel belang aan het verbeteren en vergroten van de fietsvoorzieningen in Noord-Holland, waar deze investeringsplannen voor bedoeld zijn van 23 miljoen euro. Wij hebben echter zorgen over de betrokkenheid van de gebruikers en de potentiële gebruikers. Dat is op basis van recente ervaringen zoals de communicatie rond de nieuwe brug bij Ouder-Amstel en het verplaatsen van vervuilde grond vanaf de HOV Schiphol
- 1845 Oost in de Haarlemmermeer. De motie waarnaar in de voordracht wordt verwezen, vraagt niet voor niets om een betere vermarkting van de provinciale inzet bij dit soort projecten. Daarom vragen wij GS wat wordt bedoeld met: "Bij de verdere voorbereiding zal de omgeving worden betrokken"? Ik neem aan dat dit maatwerk wordt per provinciaal project. Mogen wij ervan uitgaan dat dit verder gaat dan dat betrokken burgers mogen meekijken? Echte betrokkenheid zoals
- 1850 betoond bij de Vogelenzangseweg, project 5 in dit voorstel, moet worden gewaardeerd, zoveel mogelijk betrokken en gehonoreerd.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Fietsen is samen met lopen de meest duurzame vorm van vervoer, aldus de opening in het gezamenlijke Position Paper van VNG en IPO van vorige week. De PvdD is groot voorstander van uitstekende fietsverbindingen, het oplossen van knelpunten is de eerste stap in een daadwerkelijk en krachtig fietsbeleid, maar wij zijn er nog niet. Wij zien dit als een opmaat voor het serieus nemen van fietsmobiliteit in Noord-Holland. Dat is niet raar. In Nederland geven wij op dit moment tien keer zoveel geld uit aan autowegen dan aan fietspaden. Daarentegen zien wij dat in Nederland drie keer zoveel fietsers zijn dan auto's of als je kijkt naar de verkoop van 2017, dat er twee keer meer fietsen zijn verkocht dan auto's. Men wil wel fietsen, kun je hieruit concluderen. Wij zijn blij met deze opknopbeurt dat voor ons het startsein is voor het oppakken van daadwerkelijk en goed provinciaal fietsbeleid.

Mevrouw **KIRCH** (VVD): Voorzitter. Voor ons ligt het voorstel voor investeringen voor het oplossen van knelpunten op het regionale fietsnetwerk, knelpunten die de Fietzersbond in een eerder stadium heeft geïnventariseerd en waarvan wij nu een groot aantal kunnen oplossen. In commissieverband hebben wij al laten weten met dit voorstel in te stemmen, maar omdat het voorstel betrekking heeft op een groot bedrag van 23 miljoen euro, willen wij hier toch even bij stilstaan. Op het provinciaal areaal betreft het 14 fietsknelpunten die voor 16 miljoen euro snel opgelost kunnen worden. Hiermee wordt geïnvesteerd in het veilig maken van ons regionale fietsnetwerk en dat is een goede zaak. Om ook gemeenten aan te sporen fietsknelpunten binnen gemeentelijk areaal aan te pakken, behelst deze voordracht een voorstel voor een subsidieregeling cofinanciering van 50% voor het oplossen van 39 knelpunten van de inventarisatielijst van de Fietzersbond. Voorgesteld wordt de resterende 7 miljoen euro hiervoor beschikbaar te stellen. Deze 39 projecten komen voort uit meegegeven prioriteitstelling. De VVD staat nog steeds achter de criteria voor deze prioriteitstelling en wij gaan akkoord met de lijst van projecten die hieruit voortkomen. Dat wil niet zeggen dat er geen aandacht is voor de overige 13 fietsknelpunten op provinciaal areaal, maar zoals door de gedeputeerde aangegeven, kosten deze knelpunten meer tijd om ze voor aanpassing gereed te krijgen. Ze verdwijnen dus niet van de radar. De VVD gaat graag akkoord met het voorstel.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Ik begin bij de heer Leever. Ik merkte dat ik mij daar toch een beetje over zat op te winden, want hij zegt, had het nou niet beter gekund met de Fietzersbond en wel gebruik maken van hun kennis maar ze niet raadplegen over de prioritering. Ik geef tekst en uitleg hoe dat proces gelopen is. Wij hebben aan de Fietzersbond inderdaad gevraagd de inventarisatie te maken, wij hebben hen niet aangegeven dat ze niet mochten prioriteren, met andere woorden, als men dat nodig had gevonden, had men die prioriteitstelling aan ons kunnen meegeven maar zij hebben ervoor gekozen om dat niet te doen. Ten tweede, wij hebben niet zomaar gebruik gemaakt van de kennis van de Fietzersbond, wij hebben er ordentelijk een opdracht voor gegeven en wij hebben daar ook voor betaald en als je ergens voor betaalt, bepaal jij wat je doet met de resultaten van hetgeen je gekregen hebt. Ik vind dat wij de Fietzersbond uitstekend hebben behandeld en zij ons. Die nuance wilde ik even meegeven, anders merk ik dat mij dat toch dwars blijft zitten. De meesten van u stellen de vraag hoe de omgeving hierbij betrokken wordt. Ik worstel daarmee in de zin van, natuurlijk betrek je de omgeving erbij op het moment dat je ergens maatregelen gaat nemen en als mensen goede ideeën hebben, dan luister

- je daarnaar en als het mogelijk is, dan worden die meegenomen in het ontwerp. Tegelijkertijd heeft u ons een kader meegegeven, bijvoorbeeld dat wij de ERBI-richtlijnen hanteren, dat wij onze wegen duurzaam en veilig inrichten en dat geldt net zo goed voor fietspaden als voor wegen waar alleen maar auto's overheen rijden. Die kaders hebben wij te handhaven en als u zegt, u
- 1900 moet alles doen wat de omgeving zegt, dan moet u mij een ander budget ter beschikking stellen want dan ga ik het niet redden met 23 miljoen euro. Dat is de spagaat waar ik in zit. Ik wil met alle plezier de omgeving betrekken en dat doen wij ook. De omgevingsmanager van de projecten informeert de omgeving en natuurlijk worden er informatieavonden gehouden, maar als u zegt, je moet alle wensen die daar op tafel gemikt worden, even meenemen, dan zeg ik, zo werkt het
- 1905 volgens mij niet. Dan zult u zelf iets moeten doen aan de kaders die u heeft vastgesteld. Wij willen graag de randvoorwaarden hanteren waardoor wij zeker weten dat op grond van de ervaring van bijvoorbeeld het kennisplatform Verkeer en Veiligheid en het CROW onze wegen veilig worden ingericht. Als u daar andere ideeën over heeft, dan moeten wij met elkaar daarover de discussie voeren, maar dan wel in de commissie en niet hier. Ik interpreteer het zo dat u zegt,
- 1910 hou rekening met wensen die binnen de budgetten gehonoreerd kunnen worden en als het daarbuiten gaat, dan snappen wij dat dat iets is waar je geen rekening mee houdt, maar zorg er altijd voor dat de kaders die wij hebben vastgesteld, gehandhaafd blijven, want als u zegt, daar gaan wij ook van abstraheren, wordt het erg ingewikkeld. De heer Tijssens zegt, stel nu dat het geld op is, gaan wij dat dan horen. Ik stel voor dat wij u op de reguliere momenten in de
- 1915 planning- en control cyclus informeren over de voortgang, met name op financieel gebied en met alle plezier wil ik als het veel harder gaat dan wij gedacht hadden, u tussentijds daarover informeren. Wij hebben nu een lijstje met projecten die wij binnen de prioritering hebben vastgesteld, en op het moment dat die projecten niet worden uitgevoerd, dan kom ik uiteraard bij u terug en gaan wij met elkaar praten wat dan de volgende batch zou moeten zijn. Wat ik niet ga
- 1920 doen is wat de heer Leever vroeg, gaat u in 2020 verder met knelpunten oplossen en dat heeft er simpelweg mee te maken dat er in 2019 verkiezingen, dat de begroting in november van dat jaar wordt vastgesteld en ik op dit moment nog niet kan overzien of ik op dat moment op deze plek sta. Ik vind dat een nieuw college daar een uitspraak over moet doen en dat u als PS de begroting voor 2020 moet goedkeuren. Het is prematuur als dit college daar nu op vooruit gaat lopen. Ik
- 1925 zeg niet dat het niet kan, maar het moet op dat moment aan de orde komen en niet nu. Dat zou ook niet elegant zijn in de richting van een volgend college. Mevrouw Van Duijn vraagt naar een interactieve kaart met alle plannen van alle overheden en het antwoord is nee. Wij kunnen dat hooguit voor ons als provincie, maar ik ga niet over de plannen en projecten van gemeenten en kan dat dus ook niet op een interactieve kaart zetten. Zo simpel is het.
- 1930
- Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Voorzitter. De vraag was nadrukkelijk of dat wij als provincie onze plannen daarop kunnen zetten, waarmee andere overheden dat kunnen vergelijken. Wat ik nu hoor is dat er voor bepaalde fietswegen verschillende plannen zijn die allemaal hetzelfde heten, maar die in de uitvoering toch weer net even anders zijn. Het zou zonde zijn als wij
- 1935 voorbereidend werk zouden doen en aan de slag gaan met iets waarbij iedereen net weer een andere weg aanlegt. Het is een interactieve kaart waarop wij de voortgang kunnen zien, waarbij andere betrokken stakeholders de boel kunnen monitoren en het is gewoon leuk om te laten zien hoe hard wij met elkaar aan de slag zijn.

- 1940 Gedeputeerde **POST**: Zo werkt het in de praktijk niet, omdat in de regel de wegbeheerder degene is die het aanpakt en niet een ander. Dat kan hooguit betekenen dat de ander daar subsidie voor verstrekt zoals wij dat doen aan gemeenten, maar daarmee blijft het een gemeentelijk project. Ik voorzie niet dat wij in staat zijn dan wel dat wij het initiatief moeten nemen tot een interactieve kaart die wij moeten ontwikkelen en betalen, waar derde partijen gegevens op moeten invullen.
- 1945 zou daar even langer over willen nadenken dan het hier zomaar in de Staten te introduceren. Ik vind dat even te veel commissie en te weinig Staten.

- De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Om een tweede termijn te voorkomen, het antwoord op mijn vraag over het vaststellen van 2020, wat wij daarna met het fietsnetwerk zouden kunnen doen,
- 1950 wij hebben nog zoveel andere projecten die wij over onze verkiezingsperiode vaststellen en in een nieuwe termijn van anderen ook al vastgesteld hebben. De HOV, Westfrisia zijn projecten die in het verleden vastgesteld zijn en nu in deze periode pas in werking komen. Is het niet mogelijk om voor de fietsinfrastructuur ook budgetten te stellen die wij dan over de verkiezingen heen vastgelegd hebben?

- 1955 Gedeputeerde **POST**: In formele zin kan dat, maar u vroeg mij om de financiering te regelen voor na 2020 en daarop is mijn antwoord nee, want dat is niet aan dit college en deze Staten, dat is aan de Staten die er in november 2019 zitten want die zullen die begroting moeten vaststellen. Dat betekent dat je van alles en nog wat kunt reserveren als je dat wilt. Je kunt het idee hebben
- 1960 dat het misschien een goed idee zou zijn voor een volgend college, de volgende coalitie. Maar de concrete vraag was: gaat u in 2020 verder met het oplossen van knelpunten en hoe wordt dat gefinancierd? Die antwoorden zijn voor een volgende coalitie en Staten. De heer Klein, de tunnel bij de N525, welk besluit gaat u nemen. Daar heb ik geen flauw idee van, want daar beslist het college over en niet de gedeputeerde. Ik heb nog geen idee wat mijn collegae vinden van het
- 1965 voorstel dat ik hen ga doen en wanneer dat is, weet ik ook nog niet precies en wat ik nodig heb van u, weet ik ook niet, want ik weet niet welke vragen zij gaan stellen aan de hand van het voorstel dat op dat moment voorligt. Ik stel voor dat u rustig het besluit van het college afwacht.

Tweede termijn

- 1970 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Ik kan het niet nalaten mijn bewondering uit te spreken voor de gedeputeerde, want zij weet niet welk besluit zij gaat of wanneer en niet wat ze nodig heeft, en toch lukt het haar om deze provincie zo mooi te besturen.

- 1975 De **VOORZITTER**: Dat kan de gedeputeerde in haar zak steken.

- De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Wellicht is het de gedeputeerde ontschoten, maar op 18 april jl. stond er in de Volkskrant een mooi artikel dat het kabinet eenmalig 100 miljoen euro uittrekt om de cofinanciering voor provinciale en gemeentelijke fietsinfrastructuur en knelpunten te
- 1980 ondersteunen. Er ligt een pot van 100 miljoen euro maar ik heb nog niet gehoord wat wij daarmee gaan doen.

1985 Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. In de richting van de heer Klein heb ik toch de behoefte om aan zijn schertsende woorden enige verduidelijking te geven. Wij hebben als college het goede gebruik om eenheid van bestuur te bewaren, dat klinkt vaag, maar in de praktijk betekent dat dat wij niet uit het college klappen voordat een besluit genomen is. Ik weet natuurlijk goed welk voorstel ik ga voorleggen aan mijn collega's, maar tot het moment dat wij daarover besloten hebben past het mij niet om daar mededelingen over te doen. Stel nou dat ik zoals altijd, een goed voorstel doe maar mijn collega's zijn het niet met mij eens, dan heb ik u al verteld wat ik van plan ben en dan zeggen zij, nou Post, het gaat niet door. Dat lijkt mij voor eenheid van bestuur niet bevorderlijk. Vandaar dat ik wel weet wat ik zelf ga doen maar nog niet weet wat mijn collega's gaan doen. In de richting van de heer Leever, ik moet er even naar kijken, ik weet niet wat er in de Volkskrant staat, ik heb over dat artikel heen gelezen. Ik neem het met alle plezier in ontvangst en kan u daar wellicht op een later moment antwoord op geven.

1995 De **VOORZITTER**: Dan komen wij bij de stemming. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Die zijn er niet, dus de voordracht is unaniem aanvaard.

2000 **11. Statenvoordracht 25 Aanbevelingen commissie Jansen inzake financiële problematiek provincie Zeeland**

2005 De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter. Uit de beantwoording van onze technische vragen blijkt dat de provincie juridisch niet verplicht is om een bijdrage te leveren aan een oplossing van de financiële problemen van Zeeland. De weeffouten in de verdelingssystematiek van het Provinciefonds zijn voor ons geen reden om een bijdrage te leveren, want dit zou een mogelijke precedentwerking kunnen scheppen. De verdeelsleutel is in 2015 vastgesteld en toen was al bekend dat de provincies geen aandelen meer hadden in de energiebedrijven met uitzondering van Zeeland. Wij hebben waardering voor de commissie Jansen, maar helaas moeten wij concluderen dat de commissie met de kennis van nu een haakje probeert te vinden om een bijdrage van de overige provincies te rechtvaardigen. Wij kunnen niet anders concluderen dan dat de commissie Jansen geen grondslag heeft geleverd voor een ordentelijke werkwijze om bij te kunnen dragen aan de oplossing van de financiële problemen van Zeeland. Het komt erop neer dat wij uit solidariteit met Zeeland een eenmalige gift toekennen. Zijn GS dat met D66 eens? Kunnen GS bevestigen dat wij dit besluit zien als een eenmalige gift zonder precedentwerking?

2015 De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter. Er wordt gestreefd naar een realistische oplossing voor Zeeland en die is gevonden. Het Rijk, de belastingbetaler, u en ik, betalen 28 miljoen euro en er wordt gezorgd voor een zichtbare eigen bijdrage van de provincie Zeeland, maar die wordt behaald door het met 8,5% verhogen van de opcenten. Wie betaalt die opcenten? Jawel. De overige provincies worden gevraagd om een bijdrage te leveren. Noord-Holland bijvoorbeeld, drie maal 600.000 euro, 2018, 2019 en 2020. En wie betaalt die? De belastingbetaler. Als Zeeland een bedrijf was en wij de aandeelhouders, dan zou er een goed gesprek plaatsvinden over de oplossing, gaan wij de prijzen verhogen of gaan wij snijden in de kosten, maar daar is geen sprake van, want ik lees nergens dat er honderd ambtenaren worden ontslagen, dat er panden

2025 worden verkocht, salarissen bevroren. Helemaal niets. Er gebeurt maar een ding om Zeeland uit de misère te halen, en dat is de belastingbetaler te laten betalen. Ook die van Noord-Holland. Ons zuur betaalde belastinggeld en daar werken wij niet aan mee.

2030 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Dit is toch wel een bijzondere situatie. IPO heeft lang onderzoek gedaan naar een nieuwe verdeelsleutel, die is er ook en nu komt Zeeland 10 miljoen euro te kort door het wegvallen van inkomsten uit dividend. Dit terwijl hier wel rekening mee was gehouden. Als elke provincie toch evenveel geld zou moeten blijven krijgen, waarom dan een nieuwe verdeelsleutel afspreken en waarom moeten wij dat oplossen? Ook onze provincie kent financiële tegenslagen. Met de 1,8 miljoen euro die wij over drie jaar moeten bijdragen, kunnen
2035 wij geen Noord-Hollandse burgers ondersteunen en daarvoor zitten wij hier wel. Uit solidariteit met het mooie Zeeland zullen wij hiermee instemmen, maar het is niet zoals het hoort. Hoe voorkomen wij precedentwerking?

2040 De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Collega Heijnen zegt, dit is niet zoals het hoort, maar wij vinden dat dit is zoals het hoort. Wij hebben met elkaar een fout gemaakt in de systematiek en Zeeland is daarvan de dupe. In redelijkheid moet je dan een oplossing vinden en die is gevonden door andere provincies te laten bijdragen, ook Noord-Holland. Wij geven het geld ook liever ergens anders aan uit, maar wij moeten ons wel realiseren dat als Zeeland te weinig heeft gekregen, de andere provincies te veel hebben gekregen, want het komt wel uit een pot. Met
2045 andere woorden, voor ons geldt het uitgangspunt, solidariteit heeft een prijs en die betalen wij graag.

2050 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Ik hoor het CDA zeggen, het is niet zoals het hoort, maar wij doen het toch. Er zijn dagen dat ik 1,8 miljoen euro niet in mijn zak heb zitten. 50plus kan niet instemmen met drie keer 600.000 euro aan belastinggeld om Zeeland uit de brand te helpen. Wij vinden dat het Rijk moet bijspringen naast de sanering van het Thermosterrein. Het doet ons deugd te constateren dat er altijd een potje is bij dit college uit de algemene reserves. Dit moeten wij onthouden als de oppositie een keer met een plan komt.

2055 De heer **VAN STRAATEN** (VVD): Voorzitter. Wij staan achter de onverkorte doorvoering van de nieuwe verdeelsystematiek van het Provinciefonds. Wij onderkennen dat Zeeland door de keuze van peiljaar voor eigen inkomsten binnen de verdeling wordt geconfronteerd met een forse daling van de totale inkomsten. Zeeland lost dit voor een belangrijk deel zelf op door het verhogen van de opcenten. Wij kunnen vanwege de eigen bijdrage van de provincie aan de
2060 oplossing en het tijdelijke karakter en de beperkte hoogte van de bijdragen die van de andere provincies wordt gevraagd, instemmen met het voorstel. Het had echter de voorkeur genoten dat Zeeland de problematiek helemaal zelf had opgelost. Dat moet immers het uitgangspunt zijn bij problemen ten gevolge van de verdeelsystematiek.

2065 Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Om te beginnen een aantal mythes even over boord. Het is niet zo dat Zeeland zelf niets heeft gedaan. Zeeland heeft zelf wel degelijk bezuinigd en zij bezuinigen de komende jaren bijvoorbeeld op het noodzakelijke onderhoud van groene en grijze

infrastructuur, dat betekent dat er vrij weinig wordt gedaan aan de verplichte ontwikkeling van natuurgebieden en het beheer daarvan, aan het onderhoud van wegen zoals wij dat wel kunnen.

2070 Dus dat Zeeland niets gedaan heeft, wil ik verre van mij werpen. Hoe gaat zo iets nou? Er wordt door een aantal van u gerefereerd aan de nieuwe verdeelsystematiek die in 2015 is bepaald. Daarbij is nadrukkelijk – nog voordat wij begonnen met kijken naar hoe je de verdelingssystematiek in elkaar zou kunnen steken – door de meeste provincies aangegeven dat een discussie over de overige eigen middelen niet aan de orde was op dat moment en dat de

2075 nieuwe systematiek eenvoudiger zou zijn, maar dat er vooral geen herverdeeffecten zouden moeten optreden. Met andere woorden, het betekende dat er geen geld van Groningen, Friesland of Noord-Holland of andere provincies naar Zeeland mocht gaan, terwijl op dat moment al bekend was dat Zeeland een probleem had, zij het nog niet in de omvang waarop die nu aan de orde is. Wij hebben toen als provincies welbewust afgezien van het corrigeren van eventuele

2080 weeffouten die nu genoemd worden in het rapport van de commissie Jansen. Wij hebben heel nadrukkelijk afgezien van het corrigeren van dat soort elementen. D66 zegt dat die weeffout geen reden is voor een bijdrage en dat kan ik mij voorstellen. Ik zal het niet zo stellig zeggen als de heer Bruggeman net heeft gezegd bij het OV, maar het enthousiasme bij deze gedeputeerde was beperkt, omdat er een aantal redenen was waarom je het niet zou moeten doen. Zonder daar

2085 nu al te diep op in te gaan, ik begrijp het sentiment heel goed, maar dat neemt niet weg dat Zeeland op een aantal onderdelen een probleem heeft dat zich in andere provincies niet zo snel zal voordoen, zoals de fosforfabriek die voor enorme milieuvervuiling heeft gezorgd, die failliet is gegaan en waarvoor op wettelijke gronden Zeeland plotseling aansprakelijk werd met een enorme saneringsproblematiek tot gevolg. Wij zijn er met het IPO geweest, ik weet niet of u daar

2090 weleens geweest bent in Zeeland bij Thermfos. Daar word je niet vrolijk van en het is echt een dijk van een probleem en alle inwoners van Zeeland verdienen het dat die problematiek snel aangepakt en opgelost wordt. Zeeland had er tot voor kort het geld niet voor. Betekent dat dan dat de andere provincies moeten zeggen, jullie hebben een probleem en wij lossen het wel even op? Nee, zo is het ook niet gegaan. Wij hebben onderkend op het moment dat de nieuwe

2095 verdeelsystematiek in de Tweede en Eerste Kamer moest worden vastgesteld, dat er in Zeeland sprake was van een probleem. Wij hebben als provincies gezegd, wij kennen geen artikel 12-status en het is ook niet zo dat Zeeland nu zo dichtbij de afgrond staat dat er sprake is van een virtueel faillissement of woorden van gelijke strekking, maar wij zien wel dat er een probleem is en wij vinden dat wij gezamenlijk dat probleem moeten proberen op te lossen, dus zowel het Rijk

2100 als Zeeland en de overige provincies moeten bereid zijn om financieel in de bres te springen onder een aantal voorwaarden, namelijk Zeeland moet aantoonbaar zelf ook maatregelen treffen. Dat hebben zij gedaan door recent te besluiten tot het verhogen van de opcenten. Het moet ook zo zijn dat er in de begroting geen rariteiten zijn begroot met leuke dingen die niet direct tot de kerntaken van de provincie worden gerekend en ook het Rijk zal een flinke duit in het zakje

2105 moeten doen en als aan een van die voorwaarden niet meer wordt voldaan, dan voelen wij ons als Noord-Holland – dat ligt voor iedere provincie anders – niet meer gehouden om die bijdrage te leveren. Veronderstel in het extreme geval dat na de verkiezingen in 2019 de nieuwe Staten in Zeeland besluiten om de opcentenverhoging ongedaan te maken, dan ligt daar voor ons, omdat wij het IPO de kassiersfunctie hebben toegedicht, een mogelijkheid om te zeggen, dan betalen

2110 wij als Noord-Holland ook niet. Dat alles tezamen, de bereidheid van Zeeland om zelf zeer

- impopulaire maatregelen te nemen, de bereidheid van het Rijk om bij te dragen en de onderkenning dat het wel zuur is dat voor wat betreft de peildatum nou net het jaar met de hoogste dividendopbrengsten gekozen is tot peildatum, heeft ons ertoe doen besluiten om bereid te zijn dat bedrag voor Zeeland te honoreren. Iedereen die zegt, dat heb ik niet in mijn
- 2115 zak, dat ben ik met iedereen eens. Ik heb het ook niet in de zak, althans niet privé, maar tegelijkertijd geef ik mee dat dit 1% van onze begroting is en daarom wil ik u meegeven dat ervoor over te hebben met in het achterhoofd dat als Noord-Holland een keer in de rats zou zitten, de andere elf provincies ook de bereidheid hebben om ons bij te staan.
- 2120 De heer **YURDAKUL** (D66): Ook wij zijn voorstander van een solidariteitsbijdrage in de vorm van een gift en u hangt het nog steeds wel aan de verdeelsleutel die niet zou kloppen. Is er een manier om dat ervan af te halen en te zeggen, hier is een eenmalige gift en daar kunt u hetzelfde mee doen dan wanneer het gekoppeld zou worden aan de verdeelsleutel die niet zou kloppen?
- 2125 Gedeputeerde **POST**: Ik heb niet aangegeven dat het een gift is, omdat sprake is van een fout in de verdeelsleutel. Men heeft gekozen voor een peildatum die achteraf gezien bijzonder ongunstig is geweest en dat leidt er automatisch toe dat ervan uitgegaan wordt dat Zeeland een bepaald rendement zou krijgen wat zich in de praktijk niet voordoet en waardoor men over de periode van drie jaar een tekort heeft van een kleine 10 miljoen euro. Tegelijkertijd is met de Eerste
- 2130 Kamer afgesproken dat voor 2020 een herijking van de verdeelsystematiek plaatsvindt, waarbij nadrukkelijk gekeken wordt naar de economische potentie van verschillende regio's. Daar zijn wij op dit moment mee bezig om dat op de rit te zetten samen met het Ministerie van BZK. De verwachting is dat na 2020 dat verhaal ertoe gaat leiden dat de rariteit die er nu in zit, tot het verleden zal behoren en dat dan de discussie over de overige eigen middelen wel gevoerd moet
- 2135 gaan worden. Vandaar dat het voor een periode van drie jaar is. Richting de PVV heb ik al aangegeven dat het niet zo is dat Zeeland helemaal niets gedaan heeft. Wij hebben hier geen fosforfabriek die failliet is gegaan en waarvoor wij ineens aan de lat staan om de rotzooi op te ruimen, sterker nog, wij hebben helemaal niets wat daar in enigerlei mate op lijkt. Dat is ook het antwoord aan degenen die gevraagd hebben of sprake is van een precedent, want juist die
- 2140 bijzondere situatie leidt ertoe dat er niet zo heel erg snel sprake zal zijn van een vergelijkbare situatie waarin je vergelijkbaar zou handelen, wat natuurlijk niet wegneemt dat wij geen artikel 12-status kennen in provincieland en dat het kan voorkomen dat een provincie toch problemen krijgt, want wij weten allemaal dat er provincies zijn waar de opcenten nog steeds hoger zijn dan straks in Zeeland en dat is natuurlijk niet voor niets. Daar heeft men de hogere
- 2145 belastingopbrengsten nodig simpelweg om de kerntaken uit te kunnen voeren.

De heer **LEEVER** (ONH): Wij hebben niets van dergelijke milieuaspecten die spelen, maar wat gaat het kernaafval in Petten ons kosten?

- 2150 Gedeputeerde **POST**: Ook dat is voor Zeeland weer anders dan bij ons. Volgens mij is het nu zo dat de Rijksoverheid daarvoor opdraait, maar voor wat betreft de kerncentrale in Dodewaard niet alleen het Rijk maar ook Delta in Zeeland moet bijdragen aan de ontmantelingskosten van Dodewaard. Die betalen straks niet alleen voor de ontmanteling van de eigen kerncentrale in

2155 Borsselle, maar straks ook nog voor Dodewaard, dus Zeeland betaalt omdat zij eigenaar zijn van
Delta, in feite twee keer mee aan de ontmanteling van kerncentrales in Nederland. Ook dat maakt
dat hun situatie niet direct een-op-een te vergelijken is met die van ons. Bij ons geldt dat het Rijk
daarvoor de kosten draagt, dus daar draagt u als provincie ook niet aan bij, terwijl men in
Zeeland dat tot twee keer doet. Ik ben het eens met de heer Van Straaten die zegt dat het fijner
2160 zou zijn geweest als Zeeland de eigen problemen had opgelost. Daar kunnen wij van alles aan toe
of afdoen en ik ben bereid om dat onder het genot van een glas nog een keer te doen, maar het
is wat het is. Volgens mij moeten wij dit probleem met elkaar oplossen.

2165 De **VOORZITTER**: Kunnen wij met een termijn volstaan over deze exoot in het binnenlands
bestuur? Geen behoefte meer aan een tweede termijn? Stemverklaringen.

De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter. Wij zijn op zich het wel eens dat er een bijdrage wordt
geleverd. De grondslag daarvan is voor ons niet valide genoeg en wij worden geacht op dat
gebied met frisse tegenzin mee te stemmen. Niet tegen het voorstel, maar tegen de argumentatie
op grond waarvan wij dit bedrag toekennen.

2170 De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PVV,
ONH, 50plus, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard.

2175 **13. Statenvoordracht 24 Vaststellen referendumverordening Noord-Holland 2018 en intrekken oude referendumverordening**

De **VOORZITTER**: Dit is niet zozeer een discussie met het college, maar eigenlijk is dit een keer
een gelegenheid voor de Staten om onderling met elkaar in discussie te gaan en daar is vaak om
gevraagd.

2180 Mevrouw **VAN ROOIJ** (PvdA): Voorzitter. Al drieëntwintig jaar kent deze provincie een
verordening, maar tot op heden hebben wij daar nog geen ervaring mee opgedaan. De huidige
referendumverordening wordt als onuitvoerbaar gekenmerkt. Een werkgroep van de Staten heeft
zich daarover gebogen en een advies uitgebracht met een aantal voorwaarden waar de nieuwe
2185 verordening aan zou moeten voldoen. Daarmee is een ambtelijke werkgroep aan de slag gegaan
en het resultaat ligt vandaag ter besluitvorming voor. Een woord van dank aan beide
werkgroepen voor al hun inspanningen. Wij zijn blij dat er met veel partijen is overlegd, het
ministerie, gemeenten, met de provincie Utrecht, een brede oriëntatie en dat maakt dat tot een
goede en evenwichtige afweging kan worden gekomen waarbij voor- en nadelen van verschillende
2190 uitgangspunten zijn gewogen en beoordeeld. De PvdA is voorstander van het raadgevend
referendum, maar wij hebben veel moeite met de enorme kosten van het referendum, zeker als
het niet gelijktijdig met de verkiezingen wordt gehouden. De argumenten die worden genoemd
om het los van de verkiezingen te houden, vinden wij geenszins steekhoudend: dubbele
bezetting, invloed opkomst, verwarring kiezer et cetera. Als jarenlange voorzitter van een
2195 stembureau heb ik hier al de nodige ervaring opgedaan en van deze argumenten blijft voor mij
niet veel overreind. Organisatorisch is het gelijktijdig houden van een referendum en de

verkiezing dus prima te doen. Het liefst zouden wij standaard kiezen voor deze optie, maar wij realiseren ons dat dit niet altijd mogelijk zal zijn dat vanwege de tijdspanne. In de evaluatie na een referendum zal dit punt zeker meegenomen moeten worden. Artikel 67 van de verordening
 2200 garandeert in ieder geval dat er binnen zes maanden na een referendum een evaluatie zal worden gehouden. Wij vinden vooralsnog de mogelijkheid van een referendum zwaarder wegen dan de hoge kosten die ermee zijn gemoeid en zullen dan ook over dit bezwaar heenstappen. Het aangekondigde actieplan van het ministerie van BZK voor versterking van de lokale democratie vinden wij in tegenstelling tot GS, niet een reden om te wachten met het besluit over een
 2205 raadgevend referendum. Wij kijken ernaar uit waar het Rijk mee komt, maar implementatie van nieuw beleid zal ongetwijfeld tijd kosten en daar willen wij niet op wachten. De PvdA stemt in met de nieuwe verordening en intrekking van de oude.

De heer **BUIJTENDORP** (D66): Voorzitter. Bijna drie jaar geleden zijn we met de referendum werkgroep begonnen aan de referendumverordening. Het lijkt lang dat we nu pas het resultaat bespreken, te meer omdat we in de provincie niet te maken hebben met complicerende elementen, zoals internationale verdragen en invloedrijke landelijke groepen die een referendum kunnen kapen. Gezien de brede bijdrage aan de werkgroep, bestond en bestaat er in deze Staten dan ook een ruim draagvlak voor de mogelijkheid om de Noord-Hollandse burger achteraf over
 2210 een door ons als PS genomen besluit een referendum te laten aanvragen. Maar grote specifieke zorg was er in deze Staten dat de provincie, anders dan landelijk en gemeenten, niet over de structuur beschikt waarop een referendum eenvoudig kan aanhaken. Daarom ook de op zich begrijpelijke oproep om het provinciale referendum aan andere verkiezingen te koppelen; het is net nog genoemd. Maar als D66 hebben we ons er scherp tegen verzet om deze koppeling altijd
 2215 zo te laten zijn, dus het als een voorwaarde te stellen waarmee je het instrument onwerkbaar maakt. Dus als er toevallig verkiezingen zijn, is het uiteraard goed te combineren, maar als dat er niet is, moet je toch ook een referendum kunnen houden. Het referendum is in onze ogen een noodrem, maar geen belemmerende handrem. Dat betekent dat je het instrument in uitzonderlijke gevallen snel moet kunnen inzetten. In zo'n situatie kun je dus niet wachten tot er
 2220 een keer verkiezingen zijn. Als er toevallig verkiezingen zijn is het handig, maar anders vinden wij dat je altijd een referendum moet kunnen houden. Het betekent dat het logistieke traject diepgaand afgestemd zou moeten worden met de gemeenten van wie we voor de uitvoering afhankelijk zijn. Ingegeven door ervaring in de provincie Utrecht, hebben we ons daarom in de werkgroep hard gemaakt voor het betrekken van de gemeenten en het benutten van de kennis en
 2225 ervaring van onze buurprovincie Utrecht. Wij zijn daarom blij dat GS ruim de tijd hebben genomen om inderdaad het gesprek met Utrecht en de gemeenten te voeren en aanvullende informatie op te halen, ook met een enquête waarop ruim de helft van de gemeenten heeft geantwoord. Dank wat dat betreft ook aan de ambtenaren die hier veel tijd in hebben gestoken met een heel goed resultaat. Er bestond ook wat zorg over het effect van de opkomstdrempel die strategisch stemgedrag uitlokt en zo het referendum intransparant maakt. Geïnspireerd door een
 2230 D66-symposium in Tilburg, hebben we daarom in de werkgroep als alternatief het meerderheidsquorum aangedragen waarin eenvoudig de meerderheid beslist. Wij zijn als fractie blij dat dit idee in de verordening is overgenomen. Zoals in de werkgroep en de commissie al aangegeven, heeft D66 op termijn de voorkeur voor de bindende vorm. Niet als doel op zich,

- 2240 maar om het instrument geloofwaardig te houden. Een handrem waarvan je bij ieder gebruik de kabel losknipt, heeft immers weinig zin. Wij graven een kanaal naar de macht, zo zijn we een paar jaar geleden de discussie begonnen en we willen voorkomen dat het kanaal weer dichtslibt. Wetend dat bindendverklaring alleen via een grondwetswijziging mogelijk is, hebben we als fractie de afweging gemaakt dat we - gezien het draagvlak dat er in deze Staten is - erop kunnen
- 2245 vertrouwen dat uitkomsten van een referendum in deze provincie zeer serieus zullen worden genomen. Dat is cruciaal voor de geloofwaardigheid en dus werking van het instrument. Daarom steunen wij de voorliggende referendumverordening voor de provincie Noord-Holland ten volle. Hopelijk is dit stukje Noord-Hollandse bestuurlijke vernieuwing inspiratie voor andere provincies.
- 2250 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter. De PvdD is groot voorstander van het raadgevend referendum. Het geeft mensen een middel om te demonstreren dat een besluit niet gedragen wordt door de bevolking. In de ideale wereld nemen wij, volksvertegenwoordigers, natuurlijk nooit zo'n besluit, maar de praktijk blijkt anders en daarom is het goed dat er een mogelijkheid is voor mensen om de politiek te corrigeren. Daarom hebben wij graag meegewerkt aan behoud
- 2255 van het referendum voor Noord-Holland. De D66-fractie heeft zich bij dit onderwerp van zijn beste kant laten zien. De eigen opvatting over het referendum werd consequent uitgedragen en volgehouden, los van sommige coalitiepartners en ook toen D66 Den Haag coalitiecompromisme bedreef en de eigen principes opgaf. Hulde.
- 2260 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. De democratie is van grote waarde en de vraag voor ons is of een raadgevend referendum daaraan een extra bijdrage levert. Wij zijn groot voorstander van een vertegenwoordigende democratie en door complexe besluiten te laten nemen door mensen die daarvoor gekozen zijn om vanuit hun eigen principes alle facetten van de afwegingen mee te nemen, dragen wij bij aan zorgvuldige besluitvorming. Het idee achter referenda is op zich mooi,
- 2265 maar in de praktijk zien wij vaak dat het niet uitpakt zoals wij hopen. Dat is niet zomaar een gevoel, dat is ook erkend door de commissie Toekomstgericht lokaal bestuur van de VNG die onder leiding van de Commissaris van de Koning Wim van der Donk aan het werk is geweest en in 2016 het rapport Op weg naar een meervoudige democratie presenteerde. Daarin schreef zij en ik citeer: "Onze tijd vraagt meer dan ooit om nieuwe verbindingen tussen politieke en steeds
- 2270 meer verschillende vormen van maatschappelijke democratie. Het lijkt dan verleidelijk om terug te grijpen naar eenvoudige remedies, zoals vormen van directe democratie maar het referendum lijkt, zeker tegenwoordig, meer op een projectiescherm van maatschappelijk ongenoegen dan dat het een wezenlijke bijdrage levert aan prudente en gedragen besluitvorming. De korte termijn dringt zich automatisch voor op de lange termijn. Op deze manier versplintert het referendum
- 2275 meer dan dat het samenbrengt." Wij onderschrijven deze visie. Al met al lijkt het op dit moment niet verstandig de nieuwe verordening aan te nemen. Het kost veel geld en wij hebben geen aanleiding te denken dat het een positieve bijdrage levert aan de provinciale democratie. Wij zien wel uit naar de inhoud van het actieplan Versterking lokale democratie dat momenteel wordt gemaakt, want een goed functionerende democratie is essentieel in een samenleving. Het is ook
- 2280 goed om af en toe te bekijken of maatschappelijke ontwikkelingen vragen om aanpassing daarvan.

Mevrouw **KEUR** (CDA): Voorzitter. Het CDA is nooit voorstander geweest van het houden van referenda. Met referenda worden complexe zaken gereduceerd tot een zwart-wit afweging en wordt ieder compromis doodgeslagen. Dit doet volgens het CDA geen recht aan de vaak uitgebreide belangenafwegingen die moeten worden gemaakt. Daarnaast zijn wij van mening dat de parlementaire democratie waarbij gekozen volksvertegenwoordigers besluiten nemen namens de kiezers die hen daartoe hebben gemandateerd, in principe een goed systeem is. De gekozen volksvertegenwoordigers kunnen worden aangesproken op de genomen besluiten en kunnen hierover verantwoording afleggen. Natuurlijk is het daarbij belangrijk dat er volop aan de voorkant input gevraagd wordt van betrokken personen en instellingen en van de volksvertegenwoordigers mag worden verwacht dat zij hun oor te luisteren leggen. Wij zijn tegen een referendumverordening. Zoals ook uitgesproken in de commissie, kiezen wij voor optie b van de voordracht, wij pleiten dus voor intrekking van de referendumverordening.

Mevrouw **LAGERVELD** (VVD): Voorzitter. "De volksvertegenwoordiging is bij uitstek de stem van het volk. Ik ben het niet altijd met hem eens." Een quote van Maarten van Rossem. De referendumverordening, een instrument dat de inwoners van Noord-Holland een directe stem moet geven en de democratie zou moeten vergroten, is in de praktijk vooral een speeltje van de oppositie, belangengroepen en lobbyisten. Vandaag gaan wij opnieuw een besluit nemen over dit middel, een middel dat dubieus en bovendien erg duur is. Een gemiddeld provinciaal referendum kost minstens 5 miljoen euro per keer en de rekening leggen wij gemakshalve bij de gemeenten neer. De afgelopen vijfhonderd jaar zijn de onderwerpen waar wij als Statenleden mee te maken krijgen, behoorlijk toegenomen. Waar onze verre voorvaders tijdens de eerste vrije Statenvergadering in 1572 hoofdzakelijk over belastingzaken vergaderden, hebben wij het tegenwoordig over zaken zoals infrastructuur, natuurbeheer, woningbouw en werkgelegenheid. De eerste vrije Statenvergadering was overigens niet zo vrij als de naam doet vermoeden. Alleen edelen en speciale afgevaardigden mochten meepraten over het landsbelang. Hoeveel beter hebben wij het nu? Wij leven in een tijd waarin wij elke laag van onze democratie mogen kiezen en onze volksvertegenwoordigers bij slechte resultaten ook weer kunnen wegstemmen. Alleen daarom is het stelsel van volksvertegenwoordigende partijen bij uitstek de stem van het volk. Beter dan Van Rossem kunnen wij het bijna niet verwoorden. Wij geloven in de vertegenwoordigende democratie waarbij het goed is dat er aan de voorkant ruimte is voor burgerparticipatie en dus niet een referendum achteraf, dat in de praktijk vooral een middel is van de hardst roepende partijen. Het lijkt zo mooi, alle inwoners van Noord-Holland direct invloed laten uitoefenen op het overheidsbeleid. Het middel dus om het volk te raadplegen is een middel waarmee de gekozen volksvertegenwoordiger plaats moet maken voor de lobbyisten, protesterende organisaties en pressie- en belangengroepen. Waar bij de gekozen volksvertegenwoordiging sprake is van debat, bestuderen van het vraagstuk en weging van alle belangen, ook die van de minderheid, wordt bij een referendum de materie platgeslagen. Wij verwachten van alle stemgerechtigden dat zij een ingewikkeld vraagstuk beantwoorden met een simpel ja of nee. Hiermee doen wij de stemmers te kort. Je ziet ook voorbeelden in Californië waar grootschalig met het referendum wordt geëxperimenteerd. De meest directe vorm van democratie kun je daar vinden, terwijl ondertussen de publieke sector zich in erbarmelijke staat bevindt, het ooit beste onderwijssysteem is nu het slechtste van het land, snelwegen zakken weg

- en de elektriciteit valt geregeld uit en tegenstrijdige wetgeving is het resultaat. Gelukkig zijn dit soort toestanden in ons land en provincie niet aan de orde, maar de recente referenda in eigen land hebben niet gebracht wat ervan werd verwacht. Dit geldt niet alleen voor de voorstanders maar ook voor de tegenstanders. Democratie mag wat kosten, maar het moet wel een zinvolle
- 2330 besteding zijn en dat is een referendum helaas niet. Het middel is vaak gebaseerd op angst en wantrouwen en negativiteit en daar zouden wij geen 5 miljoen euro belastinggeld per referendum aan moeten uitgeven. Laten wij dit geld besteden aan zinvolle en waardevolle projecten en een stem van het volk elke vier jaar duidelijk laten horen bij de verkiezingen.
- 2335 De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Zoals ik namens mijn fractie al in de commissie EEB heb gezegd, heeft mijn fractie met genoegen kennisgenomen van het voorstel dat GS aan PS doen over een nieuwe referendumverordening, die weer helemaal up to date is. Ook de figuurlijke piketpalen die zijn geslagen, kunnen bijna onze goedkeuring krijgen. Zoals u weet ben ik persoonlijk al een aardige tijd met een nieuwe referendumverordening bezig. Zo'n zes jaar
- 2340 geleden deed ik namens mijn fractie een eerste voorstel om de referendumverordening aan te passen en later heeft mijn fractie met medewerking van de vorige griffier gepoogd om een referendum over windmolens op land te starten. Wij liepen meteen tegen allerlei problemen aan. Er moesten onder andere intekenlijsten voor de eerste fase worden verspreid over verschillende gemeenten. Dit was bij de provincie onder de oude verordening nog niet geregeld, dus moest
- 2345 mijn fractie zelf in de auto stappen om die per stuk genummerde handtekeningenlijsten weg te brengen en later weer op te halen. Ik zal hier verder kort over zijn door te zeggen, dat was een hele rompslomp en als mijn fractie ergens niet van houdt, dan is van het rompslomp en windmolens uiteraard. De eerste vijfhonderd handtekeningen hebben wij opgehaald, maar het was meteen duidelijk dat op deze manier fase 2 met 10.000 handtekeningen toch nog een brug
- 2350 te ver was en hebben wij het proces stopgezet. De kennis die wij hiermee hebben opgedaan, heeft wel geleid tot een initiatiefvoorstel. Na een eerste behandeling in het presidium is toen besloten om niet met het initiatiefvoorstel door te gaan, maar om een werkgroep op te richten vanuit alle fracties. Reden hiervoor was dat het dan een breed gedragen stuk zou worden en dat het voorstel niet alleen aan de voorkant, maar ook aan de achterkant gedragen zou zijn. Dit
- 2355 laatste betekent dat de provincie de uitvoering van een eventueel te houden referendum regelt met de gemeente en dat de kosten hiervoor door de provincie zouden worden gedragen, dus de rekening wordt niet bij de gemeenten neergelegd. Anders zou het net als de oude verordening uit 1996, weer een onwerkbaar stuk worden. Dit alles heeft ertoe geleid dat wij vandaag besluiten over het wel of niet aannemen van de nieuwe verordening, maar zoals het zich in de commissie
- 2360 liet aanzien, gaat dat hoogstwaarschijnlijk gebeuren. U kunt zich voorstellen dat mijn fractie daar behoorlijk blij mee is. Zoals in de commissie EEB is besproken, een referendum moet los van bestaande verkiezingen kunnen worden georganiseerd. Terecht wordt door u als voorzitter in de begeleidende brief bij de verordening aan PS aangegeven dat de kosten voor een te houden referendum in dat geval erg hoog zullen zijn. Mijn fractie is er groot voorstander van om een
- 2365 referendum te koppelen aan bestaande verkiezingen, want dit verhoogt de kostenefficiëntie en de opkomst maar wij zijn ons ervan bewust dat dit niet altijd zal lukken en in dat geval zal de democratie iets duurder zijn. Maar laten wij wel in het achterhoofd houden dat er tot op heden nog nooit een provinciaal referendum is geweest. Wij moeten dus ook niet meteen zenuwachtig

2370 worden van de kosten. Als het even mogelijk is, koppelen aan bestaande verkiezingen maar als
het niet mogelijk is, los organiseren als er een verzoek met voldoende handtekeningen ligt
uiteraard. De kosten kunnen wij dan bij de evaluatie over het referendum bespreken. Nu zet ik
even de pet op als voorzitter van de referendumwerkgroep. Wij zijn verheugd dat vrijwel alle
adviezen van de werkgroep en PS zijn verwerkt. Door alle leden van de fracties die eraan
2375 deelnamen, is flink gediscussieerd en constructief bijgedragen, ook door partijen die direct
aangaven dat ze er niet mee zouden instemmen, ook zij hartelijk dank. Toch heeft ook hun
kritische bijdrage bijgedragen aan een nieuwe verordening. Ik dank iedereen die een bijdrage aan
de nieuwe verordening heeft geleverd, hartelijk, ook het ambtelijk apparaat.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. GL beschouwt het raadgevend correctief referendum als een
2380 instrument dat hoort bij een goed werkende democratie. Participatie en inspraak voorafgaande
aan besluitvorming is geen substituut voor dit type referendum. Het correctief referendum biedt
de burgers de mogelijkheid zich achteraf over een kennelijk maatschappelijk omstreden besluit
uit te spreken. Voorwaarden en regels garanderen dat er niet lichtvaardig mee wordt
omgesprongen en het raadgevende karakter zorgt voor conformiteit met de
2385 vertegenwoordigende democratie. Een geldige referendumuitslag dwingt tot heroverweging en
die is ter beoordeling van PS. Er is degelijk werk verricht, onze complimenten voor het
voorliggende stuk. Op een onderdeel komen wij met een amendement dat gaat over het in de
referendumverordening uitsluiten van een PIP, want dat zien wij als onwenselijk en onnodig.
Onwenselijk omdat dit juist besluiten betreft die er voor de burgers toe doen, reden om een
2390 referendum aanhangig te maken. Onnodig omdat PS altijd kunnen besluiten om in geval van
dringende provinciale belangen een onderwerp niet referendabel te verklaren, dat zit ook in de
regeling. Als deze uitsluiting in stand blijft, dan is Noord-Holland de enige provincie die PIP-
besluiten uitsluit van het referendum.

2395 **Amendement 25/23-04-18**
Geen uitzondering PIP

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 23 april 2018

2400 *Besluiten:*
In artikel 5, tweede lid, het onderdeel m, luidende “betreffende een inpassingsplan als bedoeld in
artikel 3.26 van de Wet ruimtelijke ordening” te schrappen.

Toelichting:
2405 *GS adviseren PS om het provinciaal inpassingsplan (PIP) uit te zonderen van de mogelijkheid van*
een referendum. Ter onderbouwing wijzen GS erop ‘dat dergelijke plannen al een zeer lange
doorlooptijd kennen met voldoende mogelijkheden tot inspraak en de mogelijkheid tot rechterlijke
toetsing (beroepsprocedure) en dat zo’n plan ‘op veel weerstand uit de lokale omgeving kan
stuiten’. Deze overwegingen overtuigen niet. Inspraak en juridische mogelijkheden doen niets af
2410 *aan het belang van een correctief referendum. En maatschappelijke weerstand is*

de reden bij uitstek waarom burgers zich tegen een bepaald besluit verzetten en een referendum aanhangig maken. Dat pleit er voor om het PIP juist niet uit te sluiten van het referendum. Er is ook geen provincie met referendumverordening die het PIP heeft uitgesloten. Verder wordt door GS aangevoerd dat 'een PIP meestal gericht is op lokale initiatieven waarbij lokale belangen zijn betrokken' en dat 'kaping van het referendum op lokaal niveau' moet worden voorkomen. Van lokale belangen kan natuurlijk altijd sprake zijn. Als het overwegend om lokale belangen gaat, dan is de kans op 'lokale kaping' verwaarloosbaar, gezien de strenge vereisten in de verordening. Mochten PS in een specifiek geval van mening zijn dat er dwingende, zwaarwegende belangen van de provincie in het geding zijn, dan kunnen zij altijd nog aan de noodrem trekken door gebruikmaking van artikel 5, tweede lid, onderdeel n. Conclusie: generieke uitsluiting van het PIP is niet gewenst en niet nodig

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GL

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Er zal geen antwoord van een gedeputeerde komen. Ik heb eigenlijk de indruk dat we wel kunnen stemmen. Het amendement is op zichzelf wel helder. Laten wij een rondje stemverklaringen doen, want u hebt allemaal wel op het netvlies waar het amendement over gaat. Stemverklaringen over de voordracht hoeven niet, want die hebben wij net al gehoord. Stemverklaringen over het amendement?

De heer **BUIJTENDORP** (D66): Voorzitter. Hoewel sympathiek steunen wij het amendement niet omdat wij toch bang zijn dat je iets creëert dat heel regionaal is en dan in de loop van het proces het referendum niet haalt en dat je daarmee juist de naam van het instrument aantast. Wij volgen de voordracht volledig.

De **VOORZITTER**: Andere stemverklaringen?

Mevrouw **LAGERVELD** (VVD): Het moge duidelijk zijn, wij steunen het amendement niet en wij onderschrijven de uitleg van GS.

De **VOORZITTER**: Ik heb de indruk dat wij, ook al is de tekst van het amendement nog niet verspreid maar het zit allemaal wel in de digitale omgeving, wel kunnen stemmen. De heer Den Uyl controleert nog even of het ook op het scherm staat. Het staat al op het scherm. Mag ik de voorstanders van het amendement vragen om de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PVV, PvdD, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Dan de stemming over de voordracht 24.a. Dat is vaststellen en intrekken. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties van CDA, VVD en CU/SGP, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard.

14. Statenvoordracht 22 Benoeming lid commissie Coördinatie Overleg Europa

2455 De **VOORZITTER**: Mevrouw Koning, er is gesondeerd of dat bij acclamatie kan en dat heeft een ja opgeleverd. Het voorstel is dat voordracht 22 gewoon bij acclamatie kan worden aanvaard. Dan is dat besloten.

15. Vragenuur

2460 De **VOORZITTER**: De PvdA heeft mondelinge vragen ingediend.

2465 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Dank aan het presidium die mijn verzoek om een actualiteit heeft gehonoreerd in de vorm van een rondvraag. In het radioprogramma Vroege Vogels van zondagmorgen van 22 april was de heer Marnix Leopold aan het woord. Hij is vogelaar op Texel. Hij maakt zich nu aan het begin het broedseizoen ernstig zorgen over de broedkolonie van grote sterns in het natuurgebiedje Wagejot. Dit ligt achter de dijk aan de waddenkant. Deze dijk wordt op dit moment versterkt. Er zijn werkzaamheden met draglines en vrachtwagens. De heer Leopold ziet dat de komst van de sterns ernstig stagneert. Vorig jaar waren er 4400 paren en nu zijn er het slechts 200, terwijl het er in deze fase al 2000 hadden moeten zijn. Volgens hem
2470 komen de sterns niet vanwege de activiteiten. Bij de gemeente Texel heeft hij uitgezocht dat de provincie enkele jaren geleden keurig de vergunning voor de werkzaamheden heeft verleend, maar toen broedde de kolonie sterns daar nog niet, die zijn er later gekomen. De gemeente wil de werkzaamheden wel stilleggen of naar een ander deel van het traject verplaatsen, maar zo'n besluit moet worden genomen door het bevoegd gezag en dat is onze provincie. Het verzoek om
2475 in actie te komen is afgelopen woensdag bij de provincie neergelegd, maar er is nog geen besluit genomen. Ik ben het met de heer Leopold eens dat er haast is geboden. Mijn vragen bij deze actualiteit zijn: zijn GS op de hoogte van deze situatie? Zo ja, wanneer denken GS een besluit te nemen waarbij de beschermde sterns de ruimte krijgen om in het natuurgebiedje Wagejot te broeden?

2480 Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter. Het klopt dat wij het bevoegd gezag zijn en dat deze casus bij de RUD Noord-Holland-Noord bekend is en deze wordt door de afdeling Handhaving behandeld. Wij moeten controles in het veld uitvoeren om te kijken of de voorwaarden voor een ontheffing goed nageleefd worden. Dat gaat heel snel gebeuren, in ieder geval nog deze week. Morgen vindt
2485 een controle plaats op de vergunning en de ontheffing voor verstoring van de soorten. En inmiddels is een gesprek ingepland met de projectleider van het werk. Als dit is afgerond komt het project via de RUD terug bij mij en zullen wij heel snel in overleg met Texel een besluit nemen.

2490 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Ik ben blij met het antwoord en de snelle aanpak.

17. Sluiting

2495 De **VOORZITTER**: Dan zijn wij aan het einde van de vergadering gekomen onder dankzegging, keurig op tijd. De volgende vergadering vindt plaats op 11 juni a.s. Er staan in het A-gebouw een borrel en maaltijd voor u klaar. Wel thuis. De vergadering is gesloten om 17.27 uur.